

Overwinning in de geestelijke strijd

door

Jan A. Baaijens

‘Dezen zullen oorlog voeren tegen het Lam, en het Lam zal hen
overwinnen
(want Het is een Heere der heren, en een Koning der koningen),
en die met Hem zijn, de geroepenen, de uitverkorenen en gelovigen’
(Openbaring 17:14)

Verderop in het boek worden de afbeeldingen op de voorkant uitgelegd

Overwinning in de geestelijke strijd

Handboek

Cursus Jongerenpastoraat

**verdere
counseling
Bijbelstudies**

door

Jan A. Baaijens

Kapelle

2010

Overwinning in de geestelijke strijd – Copyright: Jongerenpastoraat Jan A. Baaijens

V. Het geestelijk zaaiveld

9. Religieuze en filosofische verleidingen

- 9.1 Occulte beïnvloeding op het denken
- 9.2 Misleidende religieuze leugens
- 9.3 Verderfelijke filosofieën

10. Psychologische oorlogsvoering

- 10.1 Atheïstische aanvallen door psychologen
- 10.2 De vijfde colonne
- 10.3 De mens wordt als dier behandeld
- 10.4 Toonaangevende psychologen
- 10.5 Aanvallen op godsdienst en opvoeding
- 10.6 Pastorale counseling
- 10.7 Gevaren in de psychotherapie
- 10.8 Borderline diagnoses
- 10.9 Hedonisme en borderline
- 10.10 Oorzaken en gevolgen
- 10.11 Gothics in de hulpverlening
- 10.12 Gods Woord geeft pastorale oplossingen
- 10.13 Goede geestelijke hulpverlening
- 10.14 Centrum voor Pastorale Counseling
- 10.15 Jongerenpastoraat

11. Slangenzaad en Vrouwenzaad

- 11.1 Het occulte slangenzaad
- 11.2 Het zaad van verleiding
- 11.3 De geestelijke toestand in het zaaiveld
- 11.4 Let op de gehele mens
- 11.5 Geestelijke communicatie
- 11.6 De functie van het denken
- 11.7 Het positieve denken
- 11.8 Het negatieve denken
- 11.9. Wat komt er in de akker van je hart?
- 11.10 Het principe van zaaien en oogsten
- 11.11 Het zaad van recht en vergelding
- 11.12 Loren Cunningham: 'Een zuiver hart' - LG

- 11.13 Heb je vijanden lief
- 11.14 Het zaad van genade en vergeving
- 11.15 Heidi Baker: 'Door liefde gedreven' - LG
- 11.16 Het Vrouwenzaad en het Evangelie

V. Het geestelijk zaaiveld

9. Religieuze en filosofische verleidingen

9.1 Occulte beïnvloeding op het denken

Satan en zijn demonen hebben niet per se zichtbare afgoden nodig. Zij vinden vooral op een geestelijke, occulte wijze ingang in het denken van de mens.

Boze geesten willen ons denken beïnvloeden

Veel mensen zijn op zoek naar een hogere, verborgen kennis. Omdat het ook een geestelijke zoektocht is, worden ze gemakkelijk beïnvloed door misleidende geesten. Omdat velen in het Westen het christelijk geloof hebben verlaten vallen ze ten prooi aan ongelooft en bijgeloof. In onze belijdenis lezen we dat God mede invloeft in de bewegingen der mensen. Satan en zijn demonen doen dit in hun imitatie drang ook. Zij hebben genoeg ervaring om te weten hoe ze angstige, nieuwsgierige en religieus zoekende mensen moeten beïnvloeden op hun zoektocht.

Het is trouwens moeilijk voor mensen om nergens in te geloven. Ze beseffen vanuit hun ingeschapen Godskennis en hun natuurlijk Godsbesef dat er iets hogers boven hen moet zijn. Het ietsisme is erg in bij het moderne heidendom. Allerlei nieuwe occulte bewegingen, het spiritisme, de Oosterse mystiek en de New Age beweging varen wel bij de verkeerde geestelijke zoektocht van veel westerlingen. Bij de heidenen is er duidelijk een zoektocht naar een bovennatuurlijke werkelijkheid. Dit was ook het geval bij de oude Grieken en Romeinen. De meeste nieuwe dwalingen zijn te herleiden naar oude dwalingen.

Om een helderder zicht te krijgen over wat gaande is in de occulte wereld en de beïnvloeding van het denken door demonische machten, wil ik terug naar de vroege gnostiek. De gnostiek heeft zijn wortels in de mysteriegodsdiensten, het Grieks filosofisch denken en het hellenistisch Jodendom. Het is een weg van zelfverlossing door middel van bijzondere kennis met betrekking tot de geestelijke wereld. In het Grieks is kennis 'gnōsis'.

Volgens een excurs van de Studiebijbel, NT deel 8, probeerde de gnosticus 'langs de weg van mystieke ervaring op te stijgen in de geestelijke wereld om ten slotte de hoogste godheid te aanschouwen of zelfs één met hem te worden'. Met de verkregen inzichten kon hij dan de menigte van 'onwetende' gelovigen voorlichten en leiden.

De basis is al gelegd in de mysteriegodsdiensten. Deze kenden een geheime leer, geheime rituelen of geheime teksten, die alleen bekend waren bij ingewijden. Denk hierbij ook aan praktijken bij de vrijmetselaars.

De ingewijden in de gnostische leer werden meestal pneumatikoi (geestelijke mensen) genoemd. Zij beschouwden zichzelf verheven boven het niet-ingewijde volk, namelijk de psuchikoi (de ziel-ige, natuurlijke mensen).

We zien dat bepaalde facetten en principes uit de gnostiek zijn doorgevoerd in de rooms-katholieke kerk en zelfs in bepaalde protestantse kringen. Het is opmerkelijk dat de rooms-katholieken hierbij gebruikmaken van beelden. Er kunnen dus demonische infiltraties plaatsvinden bij heiligen- en voorouderverering. We moeten ook niet gaan vertrouwen op uitspraken van gelovigen van vroeger over de waarheid. Kerkelijke uitspraken en menselijke geschriften moeten altijd onder het gezag van het Woord van God worden geplaatst. Uitspraken van godzalige mensen, kerkenverbanden, tradities, gewoonten, hoe goed dan ook, mogen het voorwerp van verafgoding worden. Zelfs met de koperen slang, die Mozes gemaakt had, werd afgoderij bedreven, waarom deze dan ook door Hizkia werd verbrijzeld (2 Kon.18:4).

Laten we de les van Ps.118:8-9 ter hart nemen. Gods Woord leert ons daar: 'Het is beter tot de HEERE toevlucht te nemen, dan op de mens te vertrouwen. Het is beter tot de HEERE toevlucht te nemen, dan op prinsen te vertrouwen.'

Stel je vertrouwen op God

Het vertrouwen in God en in Jezus Christus zal ons beschermen in de geestelijke strijd. De boze geesten dreigen vaak met het wapen van de angst. Als je op God vertrouwt, hoef je niet te vrezen. Je mag je veilig weten als je gelovig op God vertrouwt.

In de gnostiek ging het ook het vereren en aanbidden van tussenpersonen. Bij de roomsen zijn dit de heiligen en bij de gnostieken allerlei geestelijke machten. Zij fungeerden in hun leer zelfs als middelaars tussen God en de menselijke ziel. Deze geestelijke machten werden door de joods-christelijke gnostici engelen genoemd, terwijl de Grieken ze identificeerden met 'goden' of geesten, die aan planeetsferen waren verbonden.

De gnostici leerden dus dat de hulp van engelen, overheden en machten noodzakelijk was om de mystieke eenwording met God te bereiken.

Hierin zien we hoe de listige slang het denken van de godsdienstige mens altijd al heeft weten te beïnvloeden en te vergiftigen met dwaling.

Als we er Efeze 6:12 naast leggen zien we dat de gelovigen juist de strijd hebben tegen de overheden, tegen de machten en tegen de geestelijke boosheden in de lucht.

Achter de gnostiek en het wijsgerige denken verschuilen zich dus ook demonen. Op geestelijke wijze formeert men denkbeelden om tot een mystieke kennis van een god of een godheid te komen. Deze denkbeelden bieden een plaats voor demonen, die zich vervolgens vastzetten op het denken van de gnostici. Deze ingewijden beïnvloeden het gewone, onwetende volk. Het gaat op dezelfde wijze als bij de Indische goeroes (de verlichte meesters).

In Kol.2:18 heeft Paulus het over de verering van engelen door dwaalleraren. Zij pochten op bijzondere geestelijke inzichten, wat kan duiden op occultisme en gnostische invloeden. In Kol.2:15 en Ef.6:12 identificeert Paulus de geestelijke machten met boze geesten.

Jezus Christus heeft door Zijn overwinning aan het kruis de overheden en de machten uitgetogen; Hij heeft die in het openbaar tentoongesteld, en heeft erdoor over hen getriomfeerd (Kol.2:5). Eigenlijk staat er dat Hij ze uitgekleeft heeft (dat hij ze van hun wapenrusting heeft ontdaan). De Studiebijbel verklaart verder: 'Ook de duivel zelf is aan het kruis door Jezus Christus overwonnen (Hebr.2:14). Al deze machten hebben, door de overwinning van Christus, hun autoriteit over de gelovigen verloren (Ef.2:1-5).'

9.2 Misleidende religieuze leugens

Billy Graham laat ons weten in zijn boek 'Wereld in vlam': Wij leven te midden van een geslacht, welks gedachtekring is voorbereid voor de leugen. De Bijbel spreekt van de komst van de grote anti-Christus: 'Daarentegen is diens komst naar de werking van de satan, met allerlei krachten, tekenen en bedrieglijke wonderen, en allerlei verlokkende ongerechtigheid voor hen die verloren gaan' (2 Thes.2:9-10). De films, de televisie, de radio, de zinnelijke roman en het voddige tijdschrift hebben het samen voor de massa bijna onmogelijk gemaakt om hoofd voor hoofd echt na te denken. Nu de tucht in het gezin geheel verslapt is en haast elk middel van vermaak of onderricht dagelijks het leven vergiftigt, is het geen wonder dat de geest van de mensen voor alles ontvankelijk is, behalve voor de waarheid, en dat zij bereid zijn leugens te geloven...'

De mensen zijn bereid om leugens te geloven

Een oud gezegde leert ons: 'De wereld wil bedrogen worden, daarom wordt zij bedrogen.'

Als mensen gehoor geven aan de influisteringen van satan en door hem begeesterd worden, gebeurt er wat we lezen in Openb.13:11: 'En daarom zal God hun zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven. De NBG vertaalt: 'Daarom slaat God hen met verblinding.' Er is overeenkomst met Rom. 1:18-32, waarin blijkt dat God deze heidenen heeft overgegeven aan verwerpelijk denken en handelen. Als iemand zijn denken moedwillig laat beïnvloeden door wereldse en demonische invloeden, geeft God hem over aan een geest van dwaling, verharding en verblinding. Johannes heeft het in zijn brieven over meerdere antichristen. Het gaat daar over valse profeten en verleiders, die handelen in 'de geest van de antichrist' (1 Joh. 4:1-6). Hun kenmerk is: 'Zij zijn uit de wereld, daarom spreken zij uit de wereld, en de wereld hoort hen' (vers 5).

In Pasadena (Californië) werd eens één van de belangrijkste wereldconferenties over internationale zending gehouden – er waren ongeveer 600 deelnemers. Tegelijkertijd werd in Pasadena een New Age-conferentie gehouden, die meer dan 40.000 mensen trok. Neil Anderson reageert: 'Dat is tegenwoordig heel gewoon.' Hij geeft aan dat tegenwoordig liever naar een parapsycholoog, een waarzegger, een handlezer, een kaartlegger of de geest van een overleden vriend of familielid wordt geluisterd, dan naar wat God te zeggen heeft. (In Lev.19:31, 20:6, 27 wordt dit trouwens verboden en moet het met de dood worden gestraft.) Anderson vervolgt:

‘Tegenwoordig lijkt het wel of we dit bevel links laten liggen. Parapsychologen en spiritisten maken hun opwachting in vele radio- en televisieprogramma’s. Ze worden als beroemdheden beschouwd. Onlangs las ik dat het grootste deel van de vrouwen in Los Angeles bij ziekte of problemen een afspraak maakt met een spiritist, niet met een professionele hulpverlener.’

Anderson verhaalt van een bevriend stel, Rory en Bernice, die diep onder de indruk waren geraakt van de esoterische kennis van een spiritiste. (Esoterisch is dat wat bestemd is voor ingewijden.) Ze waren aangelokt door een bord op haar winkeltje, met het opschrift: ‘Kom binnen en ontvang advies voor uw leven.’ Nu, dat hebben ze geweten! Ze werden geadviseerd om te trouwen en bleven verder haar raad opvolgen.

Bijna vier jaar later zat Rory in het kantoor van Anderson. Counselor Dr. Anderson verhaalt ons verder: ‘Zijn huwelijk met Bernice was een regelrechte ramp. Bovendien had hij niet veel succes meer in zijn werk.’ De spiritiste had inmiddels van Rory bijna 15.000 dollar gevangen en van Bernice meer dan 65.000 dollar! Het resultaat was ver te zoeken. Wie God verlaat en niet wil raadplegen, heeft smart op smart te vrezen, maar wie op Hem vertrouwt, op Hem alleen, ziet zich omringt met Zijn weldadigheden (Ps 32:5 ber.).

‘Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen’

Veel mensen zijn op zoek naar een hogere, verborgen kennis. Omdat het ook een geestelijke zoektocht is, worden ze gemakkelijk beïnvloed door misleidende geesten. Omdat velen in het Westen het christelijk geloof hebben verlaten vallen ze ten prooi aan ongeloof en bijgeloof. In onze belijdenis lezen we dat God mede invloeit in de bewegingen der mensen. Satan en zijn demonen doen dit in hun imitatiedrang ook. Zij hebben genoeg ervaring om te weten hoe ze angstige, nieuwsgierige en religieus zoekende mensen moeten beïnvloeden op hun zoektocht.

Het is moeilijk voor mensen om nergens in te geloven

Het is trouwens moeilijk voor mensen om nergens in te geloven. Ze beseffen vanuit hun ingeschapen Godskennis en hun natuurlijk Godsbesef dat er iets hogers boven hen moet zijn. Het ietsisme is erg in bij het moderne heidendom. Allerlei nieuwe occulte bewegingen, het spiritisme, de Oosterse mystiek en de New Age beweging varen wel bij de verkeerde geestelijke zoektocht van veel westerlingen.

Bij de heidenen is er duidelijk een zoektocht naar een bovennatuurlijke werkelijkheid. Dit was ook het geval bij de oude Grieken en Romeinen. De meeste nieuwe dwalingen zijn te herleiden naar oude dwalingen.

Billy Graham heeft ontdekt: ‘De nieuwe Westerse beschaving is een mengsel geworden van heidendom en christendom.’

Als we het eerste beest mogen zien als het herlevend heidendom, geeft het ons een opmerkelijk inzicht in de tijd waarin we leven. Er is inderdaad een samensmelting van godsdiensten en godsdienstige filosofieën gekomen. We zien dit in de new age-beweging. Het syncretisme voert hoogtij in het denken van velen. Het syncretisme is een versmelting van wijsgerige en religieuze opvattingen. Het blijft hierbij algemeen, zonder synthese (zodat het een nieuw geheel vormt). De ‘van-alles-en-nog-wat religies’ zijn tegenwoordig in. Een ieder mag dan geloven en denken wat hij wil. In allerlei wereldgodsdiensten zit wel een kern van waarheid, zo denkt men dan. Er is geen absolute waarheid op religieus gebied. Een ieder kan op zijn eigen manier en

vanuit zijn eigen cultuur, met zijn eigen religie en met zijn eigen godsbeeld gelukkig zijn en naar de hemel gaan. Dat de verlossing door Jezus Christus exclusief (met uitsluiting van het andere) is, daar wil men dan niet van weten. En hierin zit de kern van satans aanvallen... en dit is ook de identiteit van de antichrist, oftewel 'de anti-Christus'.

Je mag van satan van alles geloven, zo godsdienstig zijn als maar wat, als je maar niet bij Christus terecht komt. Van satan mag niemand bij zijn machtige tegenstander Jezus Christus komen.

In 1 Joh.2:18 waarschuwt Johannes al: 'Kinderen, het is de laatste ure; en gelijk gij gehoord hebt, dat de antichrist komt, zo zijn ook nu vele antichristen geworden; waaruit wij kennen, dat het de laatste ure is.' De laatste ure is niet alleen een tijdsbegrip, maar kan ook een kritieke, beslissende tijd of fase in Gods geschiedenis aangeven.

De Studiebijbel verklaart: 'Dat wordt bevestigd door wat Johannes waarneemt: er verschijnen reeds 'antichristen' in en rond de gemeente, als voorboden van dé antichrist.' Er wordt verder aangegeven: 'De vele dwaalleraars (anti-christen) vertonen de 'geest' (gezindheid) van dé antichrist (4:3); een historisch figuur die zich aan het eind van deze *aiōn* (eeuw, vs.17), tegen de dag van Christus' terugkomst zal manifesteren en zichzelf als God zal vereren (vgl. 2 Thess.2:3vv.).

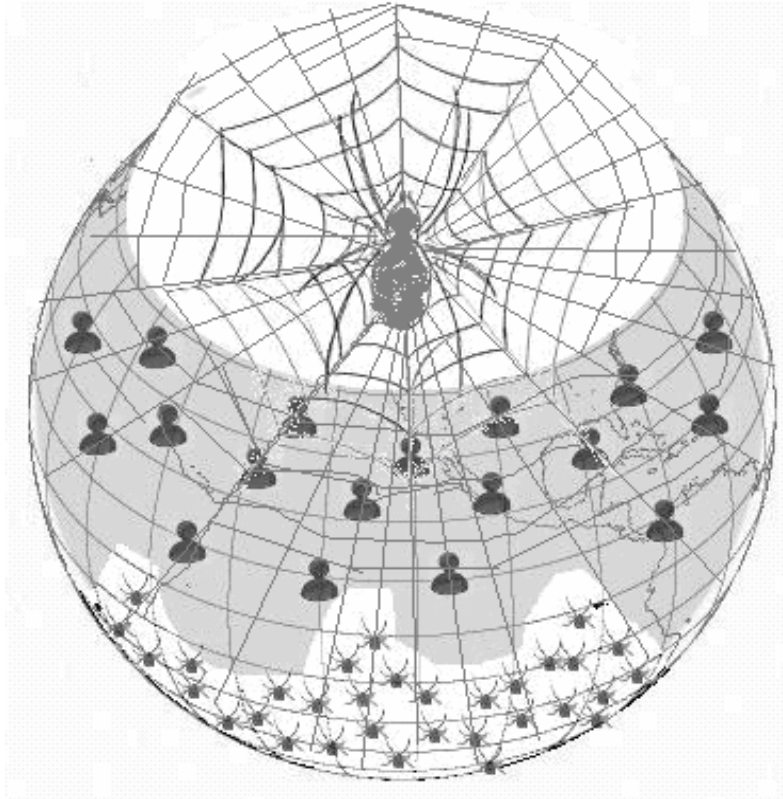
Pas op voor de samensmelting van wereldse en religieuze machten!

Op godsdienstig gebied heeft het altijd al gekrioeld van dwaalgeesten. De door de tijd heen opgebouwde dwalingen schijnen op het eind te worden ingezet om de machtigste manifestatie van misleiding onder leiding van het satanische antichristelijke complot ten uitvoer te brengen. Om dit te bereiken zal satan een samensmelting van wereldse en religieuze machten bewerken.

9.3 Verderfelijke filosofieën

In de filosofie zijn in het verleden al genoeg satanische gedachtespels gezaaid in de harten van miljoenen mensen.

Filosofen als Immanuël Kant (1724-1804) en Hegel (1770-1831) hebben de filosofie van het relatieve denken ingevoerd, terwijl ze de absolute waarheden verwierpen. Niet Gods Woord, maar het menselijk denken wordt dan een maatstaf voor het doen en laten. Het komt er dan op neer, hoe je er zelf over denkt en wat je er zelf van vindt. Dit is duidelijk te herkennen in ons hedendaagse denken.

**Het menselijk denken is voor de wereld
een maatstaf voor het doen en laten geworden**

Billy Graham maakt ons duidelijk; 'De zegen der kennis wordt tot een vloek wanneer wij er verkeerd gebruik van maken. De ironie der feiten wil dat de wetenschap, die zich erop toelegt onze problemen op te lossen, zelf tot een probleem geworden is' Matthew Henry verklaarde eeuwen geleden al: 'Hoge scholen, wanneer er de waarheid niet gebracht wordt, zijn grote poorten naar de hel.'

Sigmund Freud (1856-1939), de stichter van de psychoanalyse heeft er nog een behoorlijke schep bovenop gedaan. Toen Hitler aan de macht kwam, was Freud op het toppunt van zijn roem. De psychiater moest echter op 81-jarige leeftijd met 175.000 andere Joden voor het naziregime uit Wenen vluchten. In Londen ontwikkelde hij daarna, onder de dreiging van een naderende oorlog en zijn eigen dood, zijn belangrijkste en meest provocerende ideeën. Deze gaan over 'gezag en individualiteit, over sterven en dood in een wereld zonder God als metafysische troost, en over de neiging van de mens om zich over te geven aan sterke leiders en fundamentalisme'. (De metafysica is het deel van de wijsbegeerte dat zich bezighoudt met de laatste, bovenzinnelijke gronden van de dingen en

werkingen, dus alles wat buiten het gezichtsveld is, maar wel invloed uitoefent op de mens.)

Freud heeft de mechanismen willen onthullen achter de totalitaire machtssystemen, namelijk dat de massa behoefte heeft aan een absoluut gezag, dat elke menselijke verdeeldheid wegneemt. Toch werd Freud steeds pessimistischer, omdat hij religieuze hallucinaties en demonenverschijnselen niet analytisch kon ontmaskeren. Hij kwam tot de conclusie, dat bepaalde psychiatrische patiënten door onbekende, onbeheersbare machten worden geleefd.

Freud heeft een aanzet gegeven voor de toegeeflijke 'alles-mag-gemeenschap', waardoor er voor de seksuele revolutie een goede voedingsbodem kwam.

De vrijheid van denken en doen is gebodenheid aan de verderfelijke verleidingen van satan. Het maatschappelijk leven en de moraal zijn hierdoor ernstig verzwakt en verziekt. Op deze zwakke plekken parasiteren de demonen.

De bekende Amerikaanse prediker Billy Graham heeft opgemerkt: 'Het is altijd een kenmerk geweest van ondergaande beschavingen, dat zij bezeten waren van het seksuele. Als mensen hun vaart verliezen, hun vastberadenheid, hun wil en hun levensdoel, evenals hun geloof, gaan ze in het voetspoor van de Israëlieten 'hoereren'.

Dezelfde wantoestanden die in Rome heersten, heersen bij ons. Voordat Rome viel, had het zijn normen in de wind geslagen; het gezin werd ontwricht, echtscheiding was aan de orde van de dag, onzedelijkheid greep om zich heen en het geloof stond op een zeer laag peil. Zoals Gibbon zei: 'Er werd veel over godsdienst gesproken, maar weinigen deden eraan'.

Graham vervolgt: 'Oude geschiedschrijvers verhalen, dat nog één van de ziekteverschijnselen van een ten onder gaande beschaving is een geslachtsverandering bij de mens, doordat mannen steeds verwijfder worden en vrouwen meer en meer op mannen gaan lijken, niet alleen in lichamelijke eigenaardigheden, maar ook in hun karaktertrekken.'

Dr. Sorokin heeft opgemerkt: 'De verzwakte lichamelijke, emotionele en geestelijke conditie van de seksuele maniak maakt hem gewoonlijk onbekwaam om de druk, die zijn levenswandel vergezelt, te weerstaan, en eindelijk bezwijkt hij onder dat gewicht. Hij eindigt dikwijls als zenuwlijder, geesteszieke of zelfmoordenaar.'

Eén van de grootste geschiedkundigen ter wereld verklaarde: 'De zedelijke ontaarding in het Westen zal ons in het jaar 2000 hebben vernietigd, ook al hebben de communisten het niet gedaan.'

Velen gaan in het Westen ten onder aan de zedelijke ontaarding

Sommige mensen worden zozeer door deze boze meester geïnspireerd, dat ze zijn satanisch denken hebben overgenomen. Karl Marx (1818-1883) is de grondlegger van het communisme. Hij was van Joodse afkomst. Ongeveer honderd jaar na zijn dood was een derde van de wereld marxistisch. Daarna is het is het verminderd en heeft het socialistisch denken meer invloed gekregen.

In zijn vroegste jaren was Marx zelfs een uitwendig Christen. Hij schreef toen zijn boek 'De gemeenschap der gelovigen met Christus.' Al in zijn studentenjaren was er een andere Marx ontstaan. In een gedicht schreef hij: 'Ik wens mij te wreken op Hem, Die heerst, daar boven.' Hoe kan een nietig schepsel zo iets zeggen! Dit is taal van

satan. Marx is waarschijnlijk door satanische beïnvloeding satanist geworden. Hij stierf in wanhoop, zoals de meeste satanisten. Zijn naaste medewerker Friedrich Engels was ook eerst christelijk. Hij groeide op in een piëtistisch gezin. In zijn jeugd maakte hij mooie christelijke gedichten. We mogen aannemen dat hij ook satanist is geworden.

Het is opmerkelijk, dat bekende personen, die in hun jonge jaren onder de indruk zijn geweest van het christelijk geloof, en daarna afvallig worden, met hun optreden en theorieën daarna in de wereld veel opgang maken. Je ziet dit dus ook bij Aleister Crowley. Satan kan deze mensen goed gebruiken. Zij weten het christendom vaak in de kern te treffen. Deze afvalligen doen het christendom vaak het meeste kwaad.

De afvalligen hebben het in de wereld voor het zeggen

In 1 Tim. 4:1 wordt ons verklaard: 'Doch de Geest zegt duidelijk, dat in de laatste tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, zich begevende tot verleidende geesten, en leringen der duivelen.' Deze mensen kunnen de zonde tegen de heilige Geest hebben gedaan, We kunnen daarover lezen in Hebr. 6:4-6a.

Lenin was de eerste communistische leider van de Sovjet-Unie. Hij is een belangrijk bouwmeester geweest van het moderne communisme. Hij geloofde in het atheïsme en noemde religie 'opium voor het volk'. In 1917 verklaarde hij: 'Wij zullen alles verwoesten en op de ruïnes bouwen we dan onze tempel. Het zal een tempel zijn die gericht is op het geluk van alle mensen. De hele bourgeoisie zullen we evenwel vernietigen, vermalen tot poeder... Ik zal meedogenloos zijn voor alle revolutionairen.'

Het communisme kent haar miljoenen slachtoffers en doden. Onder deze vermoorde mensen zijn vele christenen, die daardoor nog steeds wereldwijd het slachtoffer zijn van wrede onderdrukking en geweld.

Lenin heeft eens leugenachtig en smalend opgemerkt: 'Religie is een soort van sterke drank op geestelijk gebied, waarmee de slaven van het kapitaal hun ware menselijkheid en hun aanspraken op enig fatsoenlijk menselijk leven verdrinken.'

10. Psychologische oorlogsvoering

10.1 Atheïstische aanvallen door psychologen

We worden gewaarschuwd in Col.2:8: 'Ziet toe, dat niemand u als een buit meesleept door de filosofie en ijdele verleiding, naar de overlevering van de mensen, naar de elementen (grondbeginselen) van de wereld, en niet naar Christus.' Deze filosofie was afkomstig uit de 'overlevering van de mensen'. Dat is ook naar de elementen van de wereld (In het Grieks: 'stoicheia tou kosmou'). Deze kunnen worden beschouwd als geestelijke machten, identiek met 'overheden en machten in de hemelse gewesten' (vgl. Col.1:16; 2:10, 15; Ef.1:21; 3:10; 6:12). Het zijn 'the elemental spirits of the universe'.

Vanaf de klassieke oudheid zijn heidense geleerden hierdoor 'begeesterd' en geïnspireerd. Het zijn in de satanische hiërarchie dus de hoger geplaatste, gezagdragende demonen.

We dienen vooral ook de geestelijke wapenrusting aan te doen om staande te blijven tegenover de indringende aanvallen op filosofische en psychologische gebied, omdat zich daar hogere demonen schuilhouden. We lezen erover in Ef.6:12: 'Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebber van deze wereld, van de duisternis van deze eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht.' In Ef.2:2 wordt ons geleerd, dat gelovigen zeker niet meer mogen wandelen 'naar de eeuw van deze wereld, naar de overste van de macht der lucht, van de geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid'. Het woord 'aiōn' (eeuw, periode, wereld) ziet ook wel op een gedachte, die in een bepaalde periode heerst in een samenleving. Let er dus op dat je niet wordt meegesleurd in de invloedssfeer van de eeuw van deze wereld, dat je niet leeft in overeenstemming met het misleidende, antichristelijke denken van deze tijd.

De organisatie Citizens Commission on Human Rights (CCHR) strijd al jaren tegen de atheïstische psychologie en psychiatrie. Zij brengen in een publicatie over 'psychiatrie versus religie' onder woorden: 'Al meer dan een eeuw is de mensheid het onwetende proefkonijn geweest van een weloverwogen experiment van 'maatschappelijke hervorming', dat door de psychiatrie in de hel bedacht is. Dit experiment hield onder andere een aanval in op de essentiële religieuze en morele bolwerken van de samenleving.' Zij hebben de publicatie 'Een goddeloze aanval' genoemd. Hierin wordt ons verder voorgelicht: 'De materialistische praktijken van de psychiatrie, psychologie en andere hieraan verbonden disciplines in de geestelijke gezondheidszorg zijn de wortel van het probleem. Zij hebben vrijwel de vrije hand gekregen in de vormgeving van het 'moderne' humanistische denken gedurende het grootste deel van de laatste eeuw.'

De religie is het doelwit geworden om op te schieten en op af te geven.

Er is een psychologische oorlogsvoering gaande tegen het christelijk geloof

Antonin Scalia van het Amerikaanse Hooggerechtshof heeft opgemerkt, dat onze zogenaamde 'wereldwijze' samenleving openlijk vijandig is geworden en de spot drijft met traditionele gezindheid en geloven.

Als we het artikel lezen, zien we inderdaad dat de westerse wereld mede door de invloed van de psychologie is overgegaan van een cultuur waarin God centraal stond naar een cultuur waarin de mens centraal staat.

Atheïstische psychologen en psychiaters willen niet in het bestaan van God en de onzichtbare geestelijke wereld geloven. Zij hebben echter wel een antireligie gesticht. Psychologie, psychiatrie, psychotherapie en psychoanalyse passen beter in de categorie van religie dan dat van de wetenschap.

De bekende Zwitserse psychiater Carl Gustav Jung (1875-1961) was de zoon van een predikant. Hij begreep dat psychoanalyse behoort tot het domein van de religie. Hij heeft verklaard: 'Religies zijn systemen van genezing voor psychische ziekten.' Hij verwierp zelf het christendom en de God van de Bijbel; daarbij verkende hij wel andere vormen van religieuze ervaring, inclusief het occulte.

Dr. Thomas Szasz is schrijver van vele boeken over psychiatrie. Deze Amerikaanse psychiater is in 1920 in Boedapest geboren en was hoogleraar in de psychiatrie aan de State University in New York. Hij schrijft over psychotherapie: 'Ze is niet louter een religie, die pretendeert wetenschap te zijn; ze is eigenlijk een valse religie, die goede religie tracht te vernietigen.' In zijn boek 'De waan van de waanzin' verklaart hij: 'Er bestaan geen misstanden in de psychiatrie. Psychiatrie is een misstand.' Verder heeft hij opgemerkt: "Psychiatrie is de meest destructieve kracht die de maatschappij heeft beïnvloed in de afgelopen vijftig jaar".

Hij waarschuwt ons voor 'de onverzoenlijke beslistheid van psychotherapie om religie te beroven van zoveel als ze maar kan, of te vernietigen waar dat niet lukt.'

Nobelprijswinnaar Richard Feynman geeft aan: 'Psychoanalyse is niet een wetenschap' en het is 'misschien meer zoiets als tovenarij'. Er zijn psychiaters die religieuze problemen medicaliseren (veranderen in ziekten), waardoor het psychische problemen worden.

Auteur Christopher Lasch merkt op: 'Therapie sticht een antireligie.' De bekende Amerikaanse sociale criticus verklaart: 'De mensen vandaag hongeren niet naar persoonlijke redding... maar naar gevoelens, de momentele illusie van persoonlijk welzijn, gezondheid en psychische veiligheid.'

Het boek 'Psychoheresy' van dr. Martin en Deidre Bobgan toont het bedrog en falen van bepaalde psychologische theorieën, therapieën aan. In het boek worden ook de antichristelijke zaken hierin voor het voetlicht geplaatst. Voormalig psycholoog Martin Bobgan, in het bezit van 4 universitaire graden, beschouwt psychologie als een religie. Eigenlijk is het meer een antireligie, die zich afzet tegen de oude godsdienstige leerstellingen, waarden en normen.

In de seculiere psychiatrie openbaart zich een antireligie

De schrijvers geven aan: 'Vanaf het begin creëerden psychologische theorieën twijfel over het christendom. Elke grote vernieuwer van psychologische theorieën zocht naar een begrip over het mensdom, los van het geopenbaarde Woord van God. Ieder creëerde een onbijbels systeem om de natuur van de mens te verklaren en om daarin verandering te brengen.'

Raadpleeg voor verder onderzoek en bewijzen: 'Een kroniek van twee eeuwen psychiatrie' door C. Willem Teunisse. Je kunt de studie bekijken op een worddocument op de site www.antipsychiatrie.nl. Op deze site kun je veel informatie vinden over de ontmaskering van en de strijd tegen de antichristelijke psychologische en psychiatrische praktijken.

10.2 De vijfde colonne

De Engelse psychiater dr. John Rawling Rees (1902-1987) was vanaf 1948 de eerste voorzitter van de Wereld Federatie voor de Geestelijke Gezondheid (de World Federation for Mental Health, afgekort: WFMH). Hij stelde voor: 'Als we de professionele en sociale activiteiten van anderen gaan infiltreren, moeten we naar mijn mening de totalitaire regimes imiteren en een soort van vijfde colonne (een

groep die samenwerkt met de vijand) vormen!...Laten we daarom allemaal, in het geheim een 'vijfde colonne' vormen.'

De vijfde colonne is een aanduiding voor 'burgers die in het geheim de vijand helpen, speciaal door sabotage en spionage'. Dit hoort thuis in satanische tactiek van occulte oorlogsvoering. Tracht dus de activiteiten van deze vijfde colonne te ontdekken en ontmaskeren.

De vijfde colognepraktijken hebben helaas successen geboekt. Rees geeft ons door: 'We hebben een zinvolle aanval uitgevoerd op een aantal beroepen. De twee gemakkelijkste waren natuurlijk het onderwijs en de kerk; de twee moeilijkste zijn justitie en de geneeskunde.'

Het onderwijs en de kerk waren de gemakkelijkste slachtoffers

Ed Bulkley schrijft ons in zijn boek 'Why christians can't trust psychology': 'Christelijke onderwijsinstellingen en seminaries hebben het ongelooflijke bedrog geaccepteerd en moedigen christenen nu enthousiast aan om zich over te geven aan de inzichten, methoden en bevindingen van de seculiere psychologie.' Het zit al volop verweven in de theologische opleidingen. Veel leidende theologen liepen voorop in de vijfde colonne. We zien dat de infiltratie ook duidelijk aanwezig is in het moderne gereformeerde en hervormde denken.

In de psychologische vijfde colonne worden komen veel psychiaters door hun vrijheidsdenken tot bedenkelijke misstappen. Dit wordt aangegeven in het artikel van Citizens Commission on Human Rights (CCHR) 'De goddeloze aanval'. Daarin wordt gesteld dat de seculiere psychiaters daarom zeker geen 'deskundigen' zijn waar kerken naar moeten doorverwijzen.

10.3 De mens wordt als dier behandeld

Pas na 1800 kwamen de psychologie en psychiatrie in beeld. In de psychologie gaat het over 'de studie van de ziel' en psychiatrie betekent 'dokteren aan de ziel'.

Bekende toonaangevende goddeloze psychologische denkers uit de negentiende eeuw verwierpen religie en verwezen de mens naar het niveau van de aap. De mens werd door hen beschouwd als een (veredeld) dier, en moest ook als zodanig worden behandeld. De aanwezigheid van de ziel werd door hen ontkend. Je ziet hierin ook de invloed van Charles Darwin (1809-1882). Zijn ouders waren gelovig, hoewel zijn vader een vrijdenker was. Deze rijke arts zorgde ervoor dat Charles ook theologie heeft gestudeerd. Charles Darwin is bekend en berucht geworden door zijn evolutietheorie.

De Duitse geleerde Wilhelm Wundt (1832-1920), één van de grondleggers van de experimentele psychologie, verklaarde aan zijn studenten aan de universiteit van Leipzig dat de ziel 'een verspilling van energie' was en dat de mens eenvoudig een ander dier was. De theorie 'dat de mens een dier is' (zonder ziel) is de basis geworden van de psychiatrie van de atheïsten. Het geestelijk leven (en de invloeden daarop) werden door hen ontkend en ze gingen zich concentreren op het lichaam, de hersenen, de (biologische) ontwikkeling en de gedragingen. Nog steeds beweren psychologen en psychiaters dat de mens een dier is, dat geconditioneerd en onder de duim gehouden kan worden. Miljarden aan overheidsgeld worden uitgegeven om dit door middel van de psychiatrie te kunnen praktiseren. Eigenlijk is antichristelijke psychologie 'een wetenschap zonder ziel' geworden.

Een mens is geen veredeld dier, maar bestaat volgens de Bijbel uit 'geest, ziel en lichaam'. We lezen in 1 Thess.5:23: "En de God van de vrede Zelf heilige u geheel en al; en uw geheel oprechte geest, en ziel, en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus." De geest (pneuma) en ziel (psuchē) van de mens zijn onzichtbaar. De geest is het deel van de gelovige mens, waarmee Gods Geest Zich verbindt (Rom.8:16). Volgens de Studiebijbel zouden we kunnen zeggen, dat 'geest' het Godbewustzijn is, 'ziel' het zelfbewustzijn en 'lichaam' het wereldbewustzijn.

10.4 Toonaangevende psychologen

Eerst zal ik iets noemen over toonaangevende psychologen en psychiaters, die duidelijk door satan en zijn demonen zijn geïnspireerd om de grote afval vanuit het christelijk geloof te bevorderen. Hun theorieën en praktijken vinden nog volop navolging in de geestelijke en psychische dienst- en hulpverlening.

Ik heb Wilhelm Wundt (1832-1920) al genoemd. Hij was filosoof, fysioloog, psycholoog en psychiater en schreef 490 boeken. Zijn leerstellingen hebben veel bekende psychologen geïnspireerd en gestimuleerd in hun strijd tegen godsdienstige principes, waarden en normen. Ze waren van mening dat religieuze ideeën en gevoelens thuishoorden 'voor het tribunaal van de psychologie'.

De Russische fysioloog Ivan Pavlov (1849-1936) deed experimenten op dieren en hevelde deze als gedragspsychologie over naar de mens.

De Weense psycholoog Sigmund Freud (1856-1939), de grondlegger van de psychoanalyse) riep religie uit tot 'vijand'. Geestelijke en spirituele overtuigingen verklaarde hij als bijgeloof en 'universele obsessieve neurose'. Zijn nieuwe geloofssysteem noemde hij 'psychoanalyse'. Freud heeft getracht de geestelijkheid van de mens te vervalsen, door religie te reduceren tot illusie en neurose. Professor Thomas Szasz geen onomwonden aan: 'Eén van Freuds krachtigste drijfveren in het leven was het verlangen, het christendom te wreken voor zijn traditioneel antisemitisme.' (Freud was van Joodse afkomst.) Freud dacht de dood van de kerk door de handen van de psychiatrie te voorzien.

De Zwitserse psychiater Carl Gustav Jung (1875-1961), zoon van een predikant, had nauw contact met Freud. Jung verwierp ook het christendom, maar verkende wel andere vormen van religieuze ervaring, inclusief het occulte. Hij zag alle religie als een verzameling mythologieën. Hij werd betrokken bij afgoderij. Mythologische archetypes dienden hem (in zijn voorstelling) als huisgeesten. Zijn eigen huisgeest noemde hij Philemon. Hij deed aan dodenbezweering (necromantie), door overledenen te voorschijn te roepen en te raadplegen (voor toekomstvoorspellingen).

Freud en Jung hebben bij hun vele navolgers het vertrouwen in het christendom aangetast. Zij hebben systemen en therapieën opgezet die lijnrecht staan tegenover het Woord van God. Zij hebben met hun volgelingen gezocht naar alternatieve oplossingen voor de problemen van het leven. Hier hebben wij in de seculiere psychologie en psychiatrie nog steeds veel te maken. Occulte praktijken, atheïsme en vijandschap tegen het christelijk geloof hebben ze gecamoufleerd door (zogenaamd) psychologisch en wetenschappelijk taalgebruik te bezigen. In heel wat gevallen ontbreken in de theorieën de medische en wetenschappelijke bewijzen.

Belangrijke pioniers in de Amerikaanse psychologie vonden hierin een geleider om in de naam van de wetenschap hun eigen christelijke opvoeding te verloochenen. Een voorbeeld van hen is Prof. Carl R. Rogers, één van de grondleggers van de Human Potential Movement in de zestiger jaren van de vorige eeuw. Hij werd een groot leider van de humanistische psychologie. Naast het seculiere humanisme keerde hij zich later ook tot het occulte. Dit lijkt wel het (hopeloze) toevluchtsoord voor bekende satanisten. In PsychoHeresy wordt verder opgemerkt: 'Rogers begaf zich op het verboden terrein van de necromantie, en dat is communicatie met de doden via een medium. Wat kan een man de het christendom verwierp, de kerk aanbieden over de kwestie hoe wij moeten leven.'

Ze willen hun slachtoffers de persoonlijkheid, identiteit en 'ziel' afnemen

Carl Rogers wilde zelfs de persoonlijkheid van mensen afnemen. Hij verklaarde: 'We kunnen ervoor kiezen om onze groeiende kennis te gebruiken om mensen tot slaaf te maken op manieren die je niet eerder had kunnen dromen: ze hun persoonlijkheid afnemen, ze onder controle houden met middelen, die zo zorgvuldig zijn uitgekozen, dat ze zich misschien wel nooit bewust zullen worden van het verlies van hun persoonlijkheid.' Let er op: men tracht mensen psychologische te manipuleren om hun persoonlijkheid, identiteit of ook wel hun 'ziel' op te geven. Dit gebeurt ook wel door vormen van sensitiviteit training, die de loyaliteit opnieuw vaststelt, zodat iemand zich niet meer verbonden voelt aan thuis, familie en kerk. Dit zijn doelen die de satan op het oog heeft.

Wij dienen juist te zoeken naar het herstel van de verdorven en beschadigde persoonlijkheden. Dit herstel is te vinden in door het geloof in Jezus Christus. Als we onze identiteit in Hem vinden, zullen we ons pas echt gelukkig ervaren. We komen dan tot Gods doel in ons leven. Door Gods genade en het geloof worden we bevrijd van een laag zelfbeeld, zorgen en geestelijke problemen. Daarom behoren pastorale counseling en geestelijke hulpverlening bij de godsdienstige opvoeding en christelijke zorg.

10.5 Aanvallen op godsdienst en opvoeding

De genoemde vormen van psychologie en psychiatrie en het daaruit voortgekomen humanisme en werden daarna onderwezen op de universiteiten en hebben hun invloeden uitgeoefend op de theologie, opvoeding, pastorale en psychische zorg. Deze door satan geïnfiltreerde gedachtespinsels hebben in grote mate meegewerkt aan de grote afval in de twintigste eeuw in het Westerse christendom. Vanuit dit denken is er voortdurend opgeroepen, dat mensen bevrijd moesten worden van de ketenen van hun religieuze opvoeding en morele dwang.

Ze willen van geen goed, kwaad en zonde weten

Volgens hun theorieën bestaat er geen goed en kwaad. In 1945 riep een oprichter van de World Federation for Mental Hygiene, de Canadese psychiater dr. G. Brock Chisholm op om 'het volk... van zijn kreupel makende last van goed en kwaad te bevrijden'. Zonde en kwaadaardigheid worden door psychiaters gedefinieerd als 'geestelijke stoornissen'. Crimineel gedrag wordt door hen in bepaalde gevallen zelfs goedgepraat, waardoor straffen veel te laag uitvallen. Het begrip

‘verantwoordelijkheid’ wordt ook uitgehold, terwijl gezond verantwoordelijkheidsbesef juist moet worden aangekweekt. We zijn verantwoording schuldig aan onze Schepper, Die ons door het Evangelie van redding en herstel voor levensbelangrijke keuzes plaatst. Men heeft het tegenwoordig over gedragsproblemen of persoonlijkheidsstoornissen.

Psychiater Chisholm toonde vijandig tegen de christelijke opvoeding. Hij heeft openlijk verklaard: ‘We hebben allerlei giftige zekerheden geslikt, zoals die ons gevoerd werden door onze ouders, onze zondagsschoolleraren, onze politici, onze priesters, onze kranten en anderen met gevestigde belangen in de controle over ons... de onvermijdelijke resultaten zijn frustratie, inferioriteit (minderwaardigheid), neurosen en het onvermogen om van het leven te genieten, helder te redeneren of om een wereld te maken waarin we kunnen leven.’

In deze mening laat hij de diepste bedoelingen zien van het satanische complot tegen het christelijk geloof. Het gaat hen om de vernietiging van de christelijke normen en waarden. Ze willen geen God meer boven zich hebben, Die de zonde straft en geen wet, die de overtreder schuldig stelt. Ze willen geen controle, die beperkt in goddeloze vrijheden. Ze willen zich uitleven in hoogmoedige zonde en promoten de opstand tegen God. Dit komt duidelijk uit in hun gesprekken en behandelmethoden naar patiënten en slachtoffers toe.

Antichristelijke psychiaters hebben de genezing van zielen vervangen door genezing van breinen. Het woord ‘zondig’ werd vervangen door ‘ziek’ en het woord ‘ziel’ door ‘brein’.

Bij psychische problemen krijgt de christelijke opvoeding nogal eens de schuld

De christelijke opvoeding krijgt nogal eens de schuld van de psychische problemen. Ze worden omgepraat en dienen zich te verzetten tegen hun christelijke waarden en normen, die hen zouden hebben beperkt en belast. Voorgeschreven medicijnen en drugs moeten daarbij helpen.

Ze hebben kunnen infiltreren in de lesprogramma’s op scholen. De goede christelijke en maatschappelijke opvoedkundige waarden en normen hebben ze hiermee ernstig aangetast. Ze stellen het de kinderen voor, dat je niets moet vanuit godsdienstig dwang. Let niet op je godsdienstig gevormde geweten, maar doe waar je zin in hebt. Het Duitse Ministerie van Gezondheid stelde in een voorlichtingsboekje over seksualiteit: ‘Doe wat je leuk vindt, wanneer je maar wilt. Het enige dat telt zijn jouw gevoelens.’

In 1973 deelde het ‘Tweede Humanistisch Manifest’ opnieuw een klap uit naar de onschendbaarheid en validiteit van de religie: ‘humanisten geloven nog steeds dat het traditionele geloof in God, met name het vertrouwen in de levende God die om mensen geeft, hun gebeden verhoort en begrijpt en in staat is om er iets aan te doen, een onbewezen en ouderwets geloof is. Traditionele morele codes komen onvoldoende tegemoet aan de dringende behoeften van vandaag en morgen.’

Dit pastorale handboek toont aan dat er wel degelijk overwinning in de geestelijke strijd mogelijk is! In deze strijd dienen echter geestelijke wapens te worden gebruikt, die ons worden aangereikt vanuit Gods Woord.

Op pastoraal gebied dienen we geestelijke wapens te gebruiken

Door het zwaard van Gods Woord worden verderfelijke en geestelijk ziekmakende psychiatrische machten overwonnen. Verlosser Jezus Christus is het antwoord op de levensvragen en levensproblemen!

Gelovigen hebben deze geestelijke bewijzen in hun hart en leven ondervonden.

10.6 Pastorale counseling

Ongelovige, antichristelijke psychologen en psychiaters verlenen dus ook pastorale zielszorg. Hoe kunnen zij hun patiënten goed behandelen als ze niet geloven in de menselijke geest en de aanwezigheid van de ziel?

Ongelovige, antichristelijke psychologen en psychiaters kunnen geen goede pastorale zielszorg verlenen

Na de Tweede Wereldoorlog is er eigenlijk verraad gepleegd aan de kerken door de antichristelijke psychologen en psychiaters. Veel kerken hebben ingestemd met goddeloze voorstellen om het geestelijk pastoraat over te hevelen naar hun diensten.

De antichristelijke psychologie en psychiatrie zijn krachtige wapens (geweest) in de handen van satan en zijn boze geesten in de strijd tegen het christendom. Het (post)moderne denken is er mede door gevormd. Het komt overeen met het denken van satanisten zoals Aleister Crowley. De geest van de vorige eeuw kwam naar voren in de gedachte: 'Doe wat je wilt en waar je zin in hebt, jouw wil is wet'. In deze eeuw is daarbij de gedachte op de voorgrond gekomen: 'Als het voor jou goed voelt is het goed, jouw wil is wet.' Dit komt helemaal overeen met de gedachten van de seculiere psychologie. Dit zit in hun voorlichting en opvoedkundige programma's voor de scholen, universiteiten en kerken. Dit komt duidelijk naar voren in hun hulpverlening en pastoraat, vanaf de vroegste kinderjaren.

He gezin werd door de World Federation for mental Health van de psychiatrie beschouwd als 'het belangrijkste obstakel voor een toenemende geestelijke gezondheid'.

Omdat dit ook een handboek voor jongerenpastoraat is, wil ik de gevaren van het seculiere, wereldse pastoraat in dit hoofdstuk aan de orde stellen.

Op het gebied van de opvoeding en het geestelijk pastoraat zijn de traditionele, christelijke familiewaarden verdrongen door progressieve humanistische benaderingen. In de vorige eeuw is de pastorale opvoeding, de geestelijke en psychische zorg van het christelijke pastoraat voor een belangrijk deel verschoven naar het seculiere pastoraat door psychologen en psychiaters. Zij hebben vrijwel de vrije hand gekregen in de vormgeving van het moderne humanistische denken. De pastorale begeleiding door gelovigen en geestelijken vormde een grote barrière voor de satanische psychiatrische infiltratie en werd daarom het doelwit van een beraamde gezamenlijke aanval.

Er wordt in dit (post)moderne denken beweerd dat het christelijk geloof ouderwets, irrelevant en onwetenschappelijk zou zijn en daardoor slecht zou zijn uitgerust om de problemen en spanningen van onze moderne samenleving aan te kunnen.

In het boek Psychoheresy wordt in hoofdstuk 2 aangegeven: 'Psychologische theorieën en methoden blijven het christendom ontwrichten'.

'Psychologische theorieën blijven het christendom ontwrichten'

In hoofdstuk 2 wordt verklaard: 'Door de opkomst van de psychotherapie kwam er een neergang van de pastorale zorg aan zielen, zodanig dat ze vandaag haast niet meer bestaat.'

De schrijvers vinden de waarheid en oplossingen in Gods Woord en getuigen: 'Aangezien God een instructieboek heeft gegeven over hoe men moet leven, moeten alle ideeën over de waaroms van ons gedrag en de hoe's van verandering, bezien worden als religieus van aard. Daar waar de Bijbel aanspraak maakt op goddelijke openbaring, daar maakt psychotherapie aanspraak op wetenschappelijke verwerkelijking.' De auteurs geven aan: 'De Bijbel staat vol met uitleg over waarom mensen zich gedragen zoals ze zich gedragen en hoe zij veranderen. In Genesis toonde God het hoofdprobleem van de mens: afscheiding van God door de zonde.' Ze vervolgen: 'En God voorzag in de enige duurzame remedie voor verandering: een herstelde relatie met God, door geloof in de dood en opstanding van Jezus Christus. Iemands afscheiding van God of zijn actieve relatie met Hem zal elke houding, elke keuze en elke handelswijze beïnvloeden.'

Wat kunnen ongelovige psychologen en psychiaters bieden, die hun patiënten degraderen tot een zielloos dier, terwijl ze niet boven hun beperkte horizon uit kunnen kijken. Laten we samen iets beters bieden aan de zwakke en beschadigde medemensen. Laten we ze biddend brengen in de helende handen van Jezus! Verderop in het boek komt dit uitgebreid aan de orde.

In de vroege kerk was er al een bediening voor het genezen van zielen. Dit was de gang van zaken door de eeuwen heen. In biddende afhankelijkheid van Gods Woord en het werk van de Heilige Geest verstond men de menselijke toestand, kon men de geesten onderscheiden en werden bedrukte menselijke geesten geholpen en bevrijd. Genezing van zielen was en is nog steeds de vitale bediening door de gelovigen. In de 20^e eeuw werd deze bediening dus grotendeels vervangen door behandelingen van de geest, die men 'psychotherapie' noemt.

10.7 Gevaren in de psychotherapie

Ik heb al eerder aangegeven dat we voorzichtig moet omgaan met het analyseren van de geestelijke problemen. Er kunnen fysiologische, natuurlijke of lichamelijke oorzaken van een depressie. Een depressie kan 'endogeen' van aard zijn. Endogeen betekent 'van binnen uit ontstaan'. Dan is er op de een of andere manier een storing opgetreden in de hersenen en het zenuwstelsel, die dan niet meer zo functioneren als ze zouden moeten. Hier is dus een medische behandeling (en zijn medicijnen) voor nodig. Er kunnen ook psychische oorzaken zijn voor een depressie, door problemen die optreden in het rijk van de ziel. In de genoemde gevallen zijn dus artsen, psychologen en psychiaters nodig. In dit boek echter gaat het meer over geestelijke problemen, die niet zozeer is ontstaan door lichamelijke en psychische oorzaken, maar de derde dimensie van het wezen van de mensen bekijken, namelijk de geest.

Het genezen van (zondige) zielen is in veel gevallen overgegaan naar de genezing van geesteszieken. In de psychotherapie wordt een groep gemeenschappelijk symptomen gezien als een stoornis of syndroom, terwijl er geen medisch aantoonbare ziekten aanwezig zijn. Het is niet eens bewezen dat geestelijke stoornissen een gevolg zijn van een 'chemische onevenwichtigheid' in de hersenen. Vaak leiden emotionele beschadigingen, levensproblemen en tegenslagen tot geestelijke problemen. Het toedienen van pillen (drugs) kunnen de werkelijke oorzaak van problemen en ontstane zwakte maskeren.

De eerder geciteerde dr. Thomas S. Szasz werd bekend door zijn afwijzing van de opvatting 'dat psychische stoornissen als ziekten moeten worden opgevat'. Hij stelt dat geestesziekte een mythe is en verzet zich vooral tegen de psychiatrie in de instituten. Hij schreef het boek: 'The Myth of Psychotherapy' en heeft opgemerkt: 'Geestesziekte bestaat helemaal niet'.

Mensen met geestelijke problemen hebben een goede geestelijke behandeling nodig

Voor een psychiatrische behandeling van mensen met geestelijke problemen is het belangrijk om eerst vast te stellen of er geen onderliggende lichamelijke conditie is die de problemen veroorzaakt.

Charles B. Inlander schreef hierover in *Medicine on Trial*: 'Mensen met echt of veronderstelde psychiatrische- of gedragsproblemen worden verkeerd gediagnosticeerd, en er wordt hun schade aangedaan in een verbijsterende mate... Velen van hen hebben geen psychiatrische problemen, maar vertonen lichamelijke symptomen die lijken op geestelijke condities. Ze krijgen een diagnose, worden aan de drugs gezet, worden in inrichtingen gestopt en worden het voorportaal van de hel ingestuurd, waar ze misschien wel nooit meer uitkomen.' Wellicht moet deze uitspraak nader worden onderzocht en genuanceerd. Als het waar is dat dit gebeurt in de seculiere psychotherapie, dan is dit een ernstige zaak.

Een medisch onderzoek kan in zulke gevallen eigenlijk niet worden gemist! Er is aangegeven door onderzoekers in het buitenland, dat instellingen voor geestelijke gezondheidszorg door de wet verplicht moeten worden gesteld om een volledige diagnostische uitrusting te hebben en dat ze echte medici in dienst behoren te hebben. Volgens hen zouden dan heel wat opnemens kunnen worden voorkomen door het opsporen van lichamelijke problemen. Een ongezonde levensstijl, oververmoeidheid en voortdurende stress kunnen oorzaken zijn van de opgetreden crisis. En wat denk je van geestelijke oorzaken door zonden, jaloezie, verbittering, angst, boosheid, haat, het niet kunnen vergeven, wraakgevoelens, het niet kunnen verwerken van aangedaan onrecht, gevoelens van afwijzing? De geestelijke oorzaken, gevolgen en oplossingen komen in dit boek uitgebreid aan de orde. Met de Bijbel in de hand kunnen we goed diagnosticeren. Vaak is er zonde in het spel. Het wordt moeilijk als een seculiere psychiater daarmee aan het werk gaat, terwijl hij niet wil weten van zonde, goed en kwaad.

Een goede lichamelijke en geestelijke conditie is belangrijk

Het is trouwens goed dat men werkt aan een goede lichamelijke en geestelijke conditie. Het is net als met een auto die niet goed is onderhouden. Je kunt er roekeloos en onverstandig mee zijn omgegaan. De slijtage heeft dan vroegtijdig

toegeslagen. Zolang je daarna rustig aan doet met deze auto, kun je er nog wel een poosje mee rijden. Wanneer er echter druk wordt gezet op dit vervoermiddel in slechte conditie, kan het goed mis gaan. Stel je voor dat er in de bergen steile hellingen mee moet strekken en over hobbelachtig wegen moet gaan, dan ben je een gevaar op de weg. Zo is het ook met jongeren die slecht zijn omgegaan met hun lichamelijke en geestelijke conditie. Als je steeds maar uit je dak wilt gaan en omk het vol te houden overmatig alcohol en drugs gaat gebruiken, dan ben je spoedig een lichamenlijk en psychisch wrak, die therapeutische moet worden geholpen. Een gezond lichaam, een evenwichtig innerlijk en een nuchter denkend verstand geven al een natuurlijke bescherming. We moeten nuchter zijn en waken voor frustraties en overbelasting. Probeer zoveel mogelijk problemen te voorkomen. Bezin je, voordat je ergens aan begint. Laat je niet verleiden tot ongezonde zaken. Werk jezelf niet onnodig in de nesten. Werk aan een goede toekomst. Verzamel goede bouwstenen voor je levenshuis. Dit dient te gebeuren vanaf de vroegste kinderjaren.

Geestelijke problemen mogen niet zonder meer worden geplaatst onder kopjes als 'biochemische ongelukjes van de natuur'. Geestelijke problemen betreffen de totale patiënt. Daarom moet er gezocht worden naar oplossingen en herstel door deskundigen op het gebieden van 'geest, ziel en lichaam'.

Een christelijk medisch en geestelijk team is in de hulpverlening van groot belang

Samenwerking tussen een medicus, (christelijke) psychiater en een christelijke pastorale werker in een team is daarom ook aan te bevelen. Daarbij zijn christelijke instellingen voor verslavingszorg en psychiatrische hulpverlening van groot belang. Een goed voorbeeld voor de verslavingszorg is st. De Hoop in Dordrecht.

10.8 Borderline diagnoses

Veel patiënten, die wegens verslavings- of psychiatrische problemen zijn opgenomen in seculiere instellingen, hebben het verzameletiquette borderline gekregen. Het is in de psychiatrie een verzamelvat voor hen die niet voldoen aan de criteria van andere persoonlijkheidsstoornissen. Men heeft berekend dat borderline de Nederlandse samenleving twee miljard euro per jaar kost.

Een borderliner is te herkennen aan extreme stemmingswisselingen en impulsief gedrag. Vaak liggen er geestelijke problemen aan ten grondslag. Het zijn de geestelijke problemen van een pijnlijke ziel.

Borderline kenmerkt zich door sterke wisselingen in gedachten, stemmingen en gedrag. Bijkomende verschijnselen zijn vaak angsten en depressies.

Volgens het Trimbos-instituut lijden ongeveer 100.000 mensen in Nederland aan borderline. Het kunnen er meer zijn, omdat borderline vaak niet wordt herkend. Het komt vooral voor in de leeftijd van 20 tot 30 jaar, waarbij chronische instabiliteit kenmerkend is. Daarna wordt men in de regel meer stabiel. De symptomen verdwijnen vaak bij het ouder worden. Hieruit blijkt trouwens al dat het geen biochemische aangeboren afwijking of hersenziekte is geweest.

Borderline betekent in het Nederlands 'grens'. We kunnen over de grens van het

normale functioneren gaan door emotionele beschadigingen, stress en burnout. Verdwijnt de stress door verbeterde omstandigheden, dan verdwijnen ook de borderline symptomen. Er zijn mensen die qua karakter stressfiguren zijn. Mensen die zijn opgenomen in een instelling hebben vaak (ook) de diagnose borderline. Bij de verslaafden onder hen is dat 5 tot 22% en onder de psychiatrische patiënten 6 tot 63%. Door de verschillende onderzoeksmethoden lopen de cijfers nogal uit elkaar.

Borderliners zijn enorm impulsief, regeren extreem en denken vaak zwart-wit. Ze kunnen moeilijk relaties onderhouden en wisselen ook sterk in hun vriendschappen. De impulsiviteit uit zich bij vrouwen nogal eens in eetbuien (aan de andere kant is er natuurlijk ook het gevaar van anorexia). Het impulsieve gedrag leidt bij mannen vaak tot alcohol- en druggebruik.

10.9 Hedonisme en borderline

Borderline kan niet goed worden vastgesteld bij oudere jongeren tot 20 jaar. Men denkt dat dit komt omdat ze zich vanwege hun ontwikkelingsfase in combinatie met de emotionele problemen op een 'borderline manier' kunnen uiten. Dit is inderdaad kenmerkend voor puberteitsproblemen, waarin jongeren emotioneel nog instabiel en geestelijk nog zoekend zijn. In onze tijd worden de meeste mensen later volwassen en men geeft zelfs al aan dat de jeugd kan duren tot ca. 30 jaar.

We dienen te onderzoeken waarom puberteitsproblemen en onvolwassen, labiel gedrag blijven voortduren tot 27-30 jaar. Dit komt naar voren in het hoofdstuk 'De strijd om de jeugd'. Veel postmoderne, individualistische jongeren zijn levensgenieters en willen steeds weer uit hun dak gaan, liefst iedere week.

Door de invloed van de welvaart en het individualisme hebben veel jongeren een hedonistische levensstijl. Het Griekse woord 'hèdonè' betekent 'genot'. Een hedonist is iemand die zintuiglijk zoveel mogelijk wil genieten, zonder zich om andere te bekommeren. De geest van de eeuw, 'doe wat je wilt, wat voor jou goed en lekker voelt', heeft hem veroverd. Het is het moderne epicurisme.

De Griekse wijsgeer en hedonist Epicurus (341-270 v. Chr.) stelde: 'Alles wat de lust bevredigd is goed.' In de Bijbel worden epicureïsche wijsgeren genoemd in Hand.17:18. Samen met de stoïcijnse wijsgeren redetwisten ze met Paulus. Veel jongeren raken verzeekt door hun hedonistische levensstijl. Sommigen raken al depressief als ze felbegeerde zaken niet kunnen verkrijgen die andere leeftijdsgenoten wel hebben. Kinderen en tieners huilen het meest als ze van thuis iets niet mogen (hebben). De door de media en welvaart opgewekte genotzucht maakt ze ontevreden, depressief en geestelijk verzeekt.

Veel seculiere psychologen en psychiaters promoten juist het hedonisme. Ze willen niet weten van beschermende normen en waarde. Volgens hen moet je jezelf vrij kunnen uitleven, zoveel je maar wilt. Sommigen van hen hebben hierin zelf het slechte voorbeeld gegeven door humanistische psychotherapie los te laten op priesters, geestelijken en therapeuten, waardoor seksuele ervaringen werden gestimuleerd. Psycholoog William Coulson heeft eerlijk toegegeven, dat de psychologische technieken die gebruikt werden op de geestelijken, waren gericht op het 'uitlokken van een epidemie van seksueel wangedrag onder geestelijken en therapeuten'. We zien wat mede door hun toedoen is gebeurd in de seksuele schandalen in de Rooms katholieke kerk. Onder de medische beroepsgroepen hebben seculiere psychiaters en psychologen het de hoogste percentages

druggebruik, echtscheidingen en zelfmoorden. Een Canadees onderzoek naar psychiaters in 1997 onthulde dat 10% van alle 650.000 psychiaters wereldwijd toegaf dat ze hun patiënten seksueel misbruikt hadden (80% deed dit herhaaldelijk). Persoonlijke analyses of psychotherapie hadden voor velen van hen geen positief effect om zichzelf te rehabiliteren. Als deze gegevens juist zijn, toont dit de zwakte en machteloosheid aan van de antichristelijke seculiere psychotherapie. Veel Aan de vruchten kunnen we ze kennen. Er zijn heel wat blind leidlieden onder hen. En als een blind een blinde leidt, vallen ze beide in de gracht. Hopelijk is 90% van de psychiaters wereldwijd staande gebleven. Ze moeten er echter wel rekening mee houden dat ze een risicovolle baan hebben, met veel verantwoordelijkheid.

Psychiaters en psychotherapeuten hebben een risicovolle baan, met veel verantwoordelijkheid

Je werkt er met zielen van mensen en aan hun gezondheid. Ze werken met zwakke en soms ook voor hen verleidelijke patiënten, die nogal eens de mist zijn ingegaan. Als zij veel zwakheden hebben, moet de hulpverleners geestelijk sterk zijn. Ze kunnen zich emotioneel aan de hulpverlener vastklampen. Er kan een relatie ontstaan die 'te close' gaat worden, zeker als er veel gesprekken en sessies zijn. Er worden bij borderline wel behandelingen gegeven van ruim twee jaar (dat zijn ongeveer 216 therapeutische sessies).

Als een psychiater los van de Bijbel werkt, kunnen ze gemakkelijk verkeerd diagnosticeren en ook naar onjuiste oplossingen zoeken. Het is bekendgemaakt dat 40% van de psychiaters in de VS gedurende hun carrière is aangeklaagd wegens fouten tijdens de behandeling van patiënten. Zulke fouten kunnen schadelijke gevolgen hebben. Het voorschrijven en uitproberen van medicijnen kunnen ernstige gevolgen hebben voor de persoonlijkheid en het welzijn van de patiënten. Bepaalde medicijnen kunnen tijdelijk helpen en verlichten, maar de drugs werken verslavend en kunnen fatale gevolgen hebben. In het begin kunnen de kwalen verergeren en zijn de pillen in staat om de patiënt tot geweld of zelfmoord aan te zetten. In Nederland sterft van de borderliners na de leeftijd van 16 jaar één op de tien aan zelfdoding. Vroegtijdig overlijden kan hen ook overkomen door risicogedrag en verslaving. Voorzichtigheid is zeker geboden. Er dient een goede samenwerking en controle te zijn in de geestelijke en psychische hulpverlening.

10.10 Oorzaken en gevolgen

Bij een goede behandeling door een goede psychiater is er wel succes. Binnen twee jaar hulpverlening herstelt in ons land gemiddeld driekwart van de borderlinepatiënten. We moeten de resultaten van goede therapeutische behandelingen niet veronachtzamen. Het is goed om mensen uit een negatieve spiraal te halen en ze positief over zichzelf te leren denken. Het negatieve denken moet echter niet omslaan naar zelfoverschatting. Sommigen kunnen na een behandeling en gebruik van medicijnen ineens 'alles aan', zodat ze zichzelf voorbij lopen. Dat leidt uiteindelijk weer tot een crisis. Het juiste evenwicht wordt gevonden in het wandelen in de waarheid. De waarheid is realistisch. De Bijbel geeft de juiste maatstaven. Door daarin te lezen en daaruit te leven komen we op de weg van de

werkelijkheid. Door het geloof leren wij de waarheid verstaan... en de waarheid zal ons vrijmaken.

Jezus Christus is de Weg, de Waarheid en het Leven! Als je Hem volgt, zul je in de duisternis niet blijven, maar in het licht wandelen. Dit is de eenvoudige waarheid, zoals we die kunnen lezen in het Evangelie van Johannes. Het is zeker bij twijfel goed om voor jezelf het Evangelie door Johannes te bestuderen.

Bij borderline kan erfelijkheid een grote rol spelen. Het kunnen zwakheden in het karakter zijn, waardoor men er vatbaar voor is. Als men echter tot en met de puberteit een rustig en beschermd leven heeft, waarin liefde en vertrouwen een grote rol spelen, zal alles verder goed kunnen verlopen. Borderline ontstaat meestal door trauma's uit de kindertijd. Het zijn trauma's zoals mishandeling, verwaarlozing en seksueel misbruik die de stresshormoonhuishouding kunnen ontregelen. En wat denk je van het langdurig gepest te zijn? Dit kan voor sommigen zwaarder zijn dan seksueel misbruik. Bij onderzoek is gebleken dat de helft van mensen met borderline is mishandeld of seksueel misbruikt. Emotionele mishandeling is daarbij niet meegeteld. Al deze diepingrijpende oorzaken geven emotionele beschadigingen, die veel jongeren en ouderen in een neergaande spiraal brengen. Bij vluchtgedrag in alcohol en drugs wordt het nog erger. Door al deze ellende en beschadigingen komen er openingen voor geestelijke boosheden, die mensen naar de wanhoop en het verderf willen voeren.

Veel jongeren geven zich over aan verslavingen en gebruiken stimulerende middelen, die hun lichamelijke en geestelijke gezondheid ondermijnen. Door hun gedrag lopen ze dus grote risico's. Ze willen blijven zondigen tegen Gods geboden en tegen hun eigen welzijn. Voor alles is dus voorkompastoraat nodig!

Voor alles is voorkompastoraat nodig!

Het is belangrijk dat ze het voorkomen om 'borderline patiënt' te worden. Bekering en geloof leiden naar een gezond geestelijk leven. Een geestelijke vernieuwing door het geloof in Jezus Christus geeft herstel en geluk.

Bekering, geloof en geestelijke vernieuwing zijn de wegen naar geestelijke gezondheid.

In de Bijbel vinden we de juiste diagnoses en oplossingen voor jongeren die op de grens van de zonde leven. Zonde betekent letterlijk 'doelmissen'. Je mist je doel als je ongezond leeft en geestelijk verziekt. Het is zonde als je een gezonde toekomst gaat missen. Het is zonde als je jouw leven hopeloos maakt. Gods Woord geeft ons hoop. De liefde van Jezus herstelt ons van onze emotionele beschadigingen. Het Evangelie is onze redding

10.11 Gothics in de hulpverlening

Veel jongeren in jeugdafdelingen van psychiatrische inrichtingen vertonen zich als (emo)gothic. Waarom kleden en gedragen zij zich zo? Vaak is er pijn uit het verleden en zijn gothics emotioneel beschadigd.

Een collega zag bij een bezoek aan de jeugdafdeling van een grote seculiere inrichting, dat aanzienlijk meer dan de helft van de jongeren gothic waren en dat ze

zelfs hun kamers overwegend zwart hadden gemaakt. Hij vroeg aan een psychiatrische hulpverlener of ze dit niet in de gaten hadden. Zij zagen er geen probleem in. Het was voor hen nu eenmaal hun leefstijl en hun eigen keus. Voor de psychiatrische hulpverlening was het niet relevant. Ze geloven daar blijkbaar niet in een beschadigd geestelijk leven en demonische infiltratie, wat duidelijk naar voren komt bij veel gothics.

Een gewone gothic houdt zich nogal eens bezig met satanische zaken en sites en kan zich ook agressief uiten. Een gothic luistert naar gothicmuziek en kijkt naar gothicfilms. In de gothicbeweging zie je wel heel duidelijk het openlijk kiezen voor satan en zijn dienst. Daarin voeren ze de satanische rituelen en magische praktijken daadwerkelijk uit. Ze kennen hun magische muziek, vervloekingen, symbolen en handelingen. De aanhangers zijn bewust bezig wicca, het leggen van tarotkaarten, heidense rituelen, satanisme en zwarte magie. Ze lezen en bestuderen esoterische en occulte werken, zoals de werken van Aleister Crowley en 'The Satanic Bible' van Anton LaVey. Dit wordt door hen als 'rustgevend' beschouwd en ervaren.

R.A. van Zevenbergen verklaart in zijn scriptie: 'Gothic websites staan vol met duistere thema's; de meest voorkomende zijn duistere emoties als wanhoop, depressie, woede, haat en angst; het beleven van deze emoties is de kern van het gothic.' Het is de ondergrondse muzikale stroming en jongerensubcultuur die het langst bestaat (al meer dan 20 jaar). Gothicmuziek is eigenlijk ten diepste gericht op 'angst'. De gothics willen de menselijke ellende en in de wereld proeven in hun eigen bestaan en zich personifiëren met het kwaad. Zij denken dat de duisternis en het kwaad veroorzaakt worden door bovennatuurlijke bronnen of wezens. Zij willen deze boze geestelijke werkelijkheid ervaren en ermee communiceren. Zij beschouwen de monsters en vampiers in de films en games als demonen. Zij identificeren zich met deze monsters en zich met het kwaad vereenzelvigen. Als zij openlijk kiezen voor het kwaad en er een onderdeel van worden, denken ze er niet meer voor te hoeven vrezen. Zij zoeken dus voor het verwerken van hun angst en boosheid naar eenwording met de demonen. Zij laten hiermee de identiteit van de lagere demonen zien. Deze geestelijke boosheden in de lucht (Ef.10:12) worden ook geregeerd door haat, boosheid en angst. Eigenlijk zijn de echte gothics veelal beschadigde, vrijwillige slaven van de satan en zijn demonen. Onderzoeker Van Zevenbergen geeft aan: 'Binnen de gothicbeweging wordt depressie niet gezien als een kwaal, maar als een zegen.' In deze beweging willen ze 'een tragisch, triest en somber persoon zijn, met een gestoorde persoonlijkheid'.

Vaak zijn de Gothic's emotioneel beschadigd Ze willen de samenleving confronteren met hun eigen innerlijke pijn

De gothics willen de samenleving 'shockeren' en confronteren met hun eigen innerlijke pijn. Ze houden zich veel bezig met de dood – dit is het belangrijkste thema van de beweging. Gothics zijn er door gefascineerd en verlangen zelfs naar de dood. Dit kan leiden tot (gedachten aan) zelfmoord, omdat ze de dood levend zouden willen ervaren. Door gothic-popgroepen worden bloeddorstige en afschuwelijke teksten gemaakt.

Een emotionele gothic wil de pijn van binnen naar buiten laten zien. Een emo gothic kan juist een zachtaardig en hooggevoelig zijn, maar wel last hebben van depressiviteit. Ze kunnen zich overgeven aan automutilatie (het beschadigen en

snijden van zichzelf) en ernstiger zaken. Door lichamelijke pijn te creëren willen ze de ergere innerlijke pijn verzachten. Het zijn ook signalen naar buiten toe. Ze hebben dus duidelijk geestelijke problemen, die op geestelijk en psychisch gebied moeten worden behandeld en ze mogen dus zeker niet worden ontkend.

Van Zevenbergen schrijft in zijn scriptie: 'Veel gothicaanhangers hebben last van stemmen in hun hoofd, achtervolgingsangsten, paranormale waarnemingen van geesten of bovennatuurlijke wezens en nachtmerries. Deze psychische verschijnselen worden mogelijk veroorzaakt door demonische bovennatuurlijke invloeden of door zelfprojecties van hun fascinaties, of een combinatie van beide. Dit kan leiden tot zelfmoord.' Het kan daarbij ook leiden tot (massale) moord.

Twee gothictieners deden een aanslag op de middelbare school Columbine High, in Littleton, Colorado. Ze schoten daarbij 12 scholieren en een leraar dood. Daarna pleegden ze zelfmoord. Zij waren onder meer onder invloed van de gothic rockmuziek van de Amerikaanse zanger Marilyn Manson (geb.1969) en van de magische werken van Aleister Crowley.

In psychiatrische inrichtingen kunnen deze jongeren grote risico's lopen. Zelfmoord onder jongeren is doodsoorzaak nummer twee in Nederland. Ongeveer 750 jongeren beneden de 25 jaar hebben in 2009 zelfmoord gepleegd. Er is aangegeven, dat ongeveer de helft van het aantal suïcides wordt gepleegd door mensen die in behandeling zijn (geweest) bij instellingen voor geestelijke gezondheidszorg. In 2007 deden in een half jaar 70.000 tieners in ons land één of meer zelfmoordpogingen. Hoeveel van hen zullen er drugs hebben gebruikt of voorgeschreven pillen hebben geslikt? Op het verkeerde depressieve of agressieve moment kan dit fataal zijn. Bewustzijnsveranderende middelen zijn gevaarlijk, omdat dit juist openingen geeft voor demonische infiltratie. Verderop in het handboek wordt nader aangetoond.

Bewustzijnsveranderende middelen kunnen openingen geven voor demonische infiltratie

Omdat de moderne psychiatrie niet van de menselijke ziel en het geestelijk leven wil weten, zoeken ze naar de richting van 'hersenziektes', waar ze 'verdovende pillen' voor hebben. Als je geen medische bewijzen hebt en geen biologische kenmerken kunt vaststellen, wordt het moeilijk om te komen tot een genezingsproces. Professionals diagnosticeren iemand als geestesziek naar aanleiding van symptomen als wanhoop, hopeloosheid, verdriet, angst, boosheid, schaamte en schuldgevoel. Dit zijn geen bewijzen van een lichamenlijk gebrek in de hersenen of in het zenuwgestel. Deze zaken wijzen op een pijnlijke ziel.

10.12 Gods Woord geeft pastorale oplossingen

De genoemde zaken horen thuis in het geestelijk leven van een mens die in de Bijbel wordt gediagnosticeerd als zondaar. Voor al deze symptomen geeft Gods Woord oplossingen. In het Evangelie van Jezus Christus worden er juist voor deze symptomen middelen en mogelijkheden aangereikt om te komen tot herstel. In de helende handen van Jezus kom je eindelijk tot rust. Bij Hem vind je ook een nieuwe identiteit. Samen met Hem ben je oneindig veel waard en hoef je geen laaf zelfbeeld meer te hebben. In het laatste deel van het handboek komt dit uitgebreid aan de orde.

Vroeger begreep men dat biechten goed was voor de ziel. In de seculiere psychiatrie vindt men dit slecht voor je gevoel van eigenwaarde. In het artikel van CCHR wordt gesteld, dat met het verdwijnen van de biecht er veel kinderen en volwassenen zijn, die een spiritueel leeg leven lijden en bedolven worden onder niet-verlichte schuld en onzekerheid en geen hoop hebben voor de toekomst'. Het zondeprobleem moet worden opgelost, dat is het eerste vereiste. Daarbij moet ook de schuldvraag goed worden beantwoord.

Het zondeprobleem moet worden opgelost en de schuldvraag goed beantwoord

Als men om 'the final solution of the problem' heen wil lopen, blijft men in de problemen. Je mag je schuld eerlijk belijden en dat zal al verlichting geven. Door de zonde missen wij het mooie doel van eeuwig geluk. Allereerst moeten wij God eren en in Zijn Zoon als Verlosser geloven. Daarbij moeten we eerlijk zijn over het kwaad dat wij hebben misdreven tegen een goedgevoelend God. We lezen in 1 Joh.1:8-9: Als wij zeggen dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en is de waarheid niet in ons. Als wij onze zonden belijden: Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.'

De goddeloze psychologie wil van geen zonde, goed en kwaad weten en heeft daarom geen oplossing te bieden voor de diepste geestelijke problemen. Omdat deze geestelijke stroming zich heeft verbonden aan de geestelijke boze machten van satan, blijven hun slachtoffers gebonden in een neergaande spiraal van innerlijke problemen. Ik denk dat er door bepaalde therapeutische gesprekken en behandelingen door atheïstische psychologen en psychiaters een demonische infiltratie plaats kan vinden bij patiënten. Het is opmerkelijk dat veel christelijk opgevoede personen na zulke consulten en therapieën vijandig zijn geworden en gebleven naar het christendom en hun christelijke opvoeders.

Welke diagnose zouden seculiere psychiaters trouwens hebben gesteld bij David in Ps.32:2-3? Omdat ze zonde, goed en kwaad ontkennen, kunnen ze niets betekenen voor gelovigen, die in hun bekeringsstrijd door schuldbesef zijn getroffen en verslagen. Schuldgevoelens kun je niet oplossen door verdovende middelen en zenuwstillende middelen. Ze zijn wel op te lossen door vergeving. Marcel en Lydia Zimmer laten ons in hun lied weten: 'Als er vergeving is, zal er genezing zijn.'

Schuldgevoelens kun je niet oplossen door verdovende middelen en zenuwstillende middelen

In de hoofdstukken over herstel van beschadigde emoties ga ik hier uitgebreid op door. Door de vernieuwing van het denken en door heling en geestelijk herstel naar Bijbelse maatstaven is er genezing voor een pijnlijke ziel.

10.13 Goede geestelijke hulpverlening

De pastorale begeleiding door predikanten en christelijke opvoeders was door de eeuwen heen één van de meest gerespecteerde en belangrijkste activiteiten voor de spirituele behoeften in de gemeenschap. Volgens het woordenboek hoort het pastoraat bij een pastoor of een geestelijke, die zorgt voor het welzijn van een groep

mensen. De Latijnse woorden 'pastor' en 'pascere' betekenen 'herder' en 'voeden'. Het Engelse woord 'counseling' (begeleiden) gaat over raad geven, bijstand in problemen, opvoeding (en activiteiten die daarmee hebben te maken). Het komt van het Latijnse 'consillium' (counsel, weloverwogen) en 'consulere' (raadslagen, bijeenroepen). Eigenlijk betekent 'counsel' in de zuiverste vorm: wijsheid en voorzichtigheid. Pastoraat heeft te maken met herderlijke zorg op geestelijk gebied. Jezus is de goede Herder (Joh. 10). Hij kent Zijn schapen (vers 14). Spr. 27:23 leert ons: 'Wees naarstig, om het aangezicht van uw schapen te kennen; zet uw hart op de kudden.' In mijn Engelse bijbel lees ik: 'Be diligent to know the state of your flocks, and attend to your herds.'

Het zal duidelijk zijn dat we in het pastoraat moeten letten op de innerlijke toestand van hen die we begeleiden en willen helpen. Denk hierbij aan het beeld van de herder en zijn schapen. Het is normaal dat een herder zijn schapen leidt. Hij zal echter de jonge lammeren en de zwakke en kwetsbare schapen op een bijzondere wijze begeleiden. We kunnen dit lezen in Jes. 40:11, waarin de HEERE over Zichzelf troostvol en bemoedigend spreekt: 'Hij zal Zijn kudde weiden gelijk een herder; Hij zal de lammeren in Zijn armen vergaderen, en in Zijn schoot dragen; de zogenden zal Hij zachtjes leiden.'

In het pastoraat zal er op geestelijke wijze ook zo voorzichtig en beschermend moeten worden omgegaan met de zwakken, gekwetsten en beschadigden. Veiligheid is één van de eerste levensbehoeften. Bij de zwakken, gekwetsten en beschadigden is er meestal een inbreuk of schending geweest in hun gevoel van veiligheid. Een geest van angst heeft zich daarna meester gemaakt over deze slachtoffers. In het pastoraat moet er dan worden gezocht naar de diepere oorzaken van de angst. Hoe zijn de angsten ontstaan? Wat is er verder gebeurd? Daarna kan er worden gekeken of er alleen maar begeleiding nodig is, om 'het schaap' weer rustig te krijgen, zodat het verder (weer) vertrouwend achter de goede Herder aan kan gaan.

Een innerlijk verwonde schaap moet weer vertrouwend de goede Herder leren volgen

Als er teveel pijn en innerlijke verwonding is, zal er langer tijd nodig zijn. We mogen dan weten dat er een helende Zaligmaker is, die een persoon met een gebroken hart kan genezen. Een schuld wordt door Hem vergeven (en hoeft dus niet ontkend of verdoezeld te worden). Van zonden worden wij verlost. Ons geweten beschuldigt ons dan niet meer. Wij vinden door het geloof vrede en rust in de liefde armen van de goede Herder. Hij wast ons innerlijk witter dan de sneeuw. Door Hem wordt ons geestelijk leven vernieuwd.

Dat is verticale hulpverlening door een hogere Macht, door de Schepper, die ook herschept en herstelt. Er worden vanuit de christelijke hulpverlening ook patiënten psychisch genezen. Er zijn vele bewijzen te leveren.

Als er medische hulp geboden moet worden, kan dat dus in combinatie met christelijke nazorg. Christelijke psychiaters en psychologen houden rekening met de hulp van Boven. Zij mogen biddend hun werk doen. Zij weten dat hun patiënten een ziel hebben en er geestelijk contact met hun Heelmeester mogelijk is.

10.14 Centrum voor Pastorale Counseling

Veel seculiere psychologen en psychiaters geloven niet in een absolute waarheid. Zij geloven niet in Gods Woord en weten niet wat ze met de waarheid aan moeten. Blindvaren is voor een hulpverlener een duistere praktijk. Een blindganger kan overal terechtkomen. Het worden kwesties van het uitproberen van hypothesen en dan maar hopen dat ze goed uitkomen. Ze leunen op menselijke ervaringen en wijsgerig materialistisch denken, los van een absolute waarheid. Het wetenschappelijk materialisme gaat gelijk op met het atheïsme.

In het Centrum voor Pastorale Counseling in Heverlee, België, heeft men de Bijbel als bron van christelijke psychotherapie. Jef de Vriese en Dirk Lemmens van het CPC verklaren: 'Terwijl de waarheid van de Bijbel over tijd en ruimte heen normatief is, is de 'waarheid' van de psychotherapeutische theorieën relatief en in zichzelf verdeeld.' Ze werken daar met filosofische vooronderstellingen en observatiemethoden, die men naar eigen inzichten interpreteert. De door hen verzonnen en uitgeprobeerde 'wetenschappelijke waarheden' kunnen alweer spoedig achterhaald zijn. Vanuit CPC wordt verder aangegeven: 'Duizend en één theorieën spreken elkaar tegen. Dat is in de postmoderne tijd geen probleem. De waarheidsvraag is niet meer aan de orde.' Het is bij deze dwalende wetenschappers een zoekend streven naar een niet absolute beschrijving van een mogelijke werkelijkheid.

Het is duidelijk dat we in de pastorale counseling het betrouwbaar Woord van God en de leiding van de Heilige Geest nodig hebben!

CPC is verbonden aan het Bijbelinstituut in België en heeft hun identiteit als volgt geformuleerd: 'Het enige geschikt fundament waarop een volledig christelijke hulpverlening gebouwd kan worden, is het geschreven Woord van God, en de goddelijke openbaring hierin over God, de mens, de problemen van de mens en hun oplossingen.'

De gelovige hulpverlener is door het Woord van God en de leiding van de Heilige Geest genoeg toegerust om goed genoeg te kunnen functioneren op het gebied van pastorale counseling. Dit wordt bevestigd in 2 Tim.3:16-17 en 2 Petr.1:3-4. Bestudeer deze tekstgedeelten maar eens op dit punt.

CPC wil de pastorale praktijk en verantwoordelijkheden weer in de gemeente van Jezus Christus hebben. Zij zien dit als 'Gods huisgezin' en als een 'therapeutische gemeenschap', een plaats waar Zijn genezing voor gebroken zielen tot uitdrukking komt. Ze geven verder aan: 'Professionaliteit moet de hand reiken aan, en ten dienste staan van het Lichaam van Christus. Het is daar dat gebroken mensenlevens verbonden worden met de heilzame werking van Gods Woord. Dat kan in pastorale counseling dan ook uitsluitend indien het therapeutisch handelen zo dicht mogelijk bij de Bijbel aansluit.'

Als je het voorgaande over de antichristelijke psychologie en psychiatrie in theorie en praktijk serieus neemt, betekent dit dat christenen de psychotherapie eigenlijk niet kunnen overlaten aan seculiere hulpverleners. CPC streeft daarom ook naar het opzetten en uitbouwen van christelijke psychotherapie. Ze willen het ook ontdoen van de antichristelijke filosofische wortels en goede praktische aspecten en methoden herinterpreteren in christelijke denkkaders.

Een seculiere benadering gaat uit van 'een gesloten wereldbeeld', waarin men geen rekening houdt met de bovennatuurlijke werkelijkheid. De christelijke psychotherapie gaat wel uit van de bovennatuurlijke werkelijkheid. Zij weet van 'een open hemel', van God, Die liefdevol en helend ingrijpt in mensenlevens.

**De christelijke psychotherapie houdt rekening
met 'een open hemel', met God,
Die liefdevol en helend ingrijpt in mensenlevens**

Het zichtbaar bewijs is te vinden in het leven van Jezus Christus op aarde, Die het land doorging, 'goeddoende, en genezende allen, die door de duivel overweldigd waren; want God was met hem' (Hand.10:38). We lezen ook in dit vers, dat God 'Hem gezalfd heeft met de Heilige Geest en met kracht'.

**We dienen in de hulpverlening
het voorbeeld van Jezus Christus na te volgen**

De gelovigen mogen door het geloof in Jezus Christus ook deze zalving en kracht hebben. Jezus werkt met Zijn Heilige Geest in hen en door hen. Daarom moeten gelovigen bij de hulpverlening worden betrokken. Dit is goed voor het genezingsproces.

Het is te wensen dat er nog heel wat gewetensvolle (christelijke) psychologen, psychiaters en therapeuten zijn en komen, die de fouten van anderen opmerken en het goede, veilige bijbelse spoor (gaan) volgen. Ik hoop dat er een betere controle en afstemming is in ons land dan in bepaalde andere landen, zodat misstanden kunnen worden voorkomen. Het is belangrijk dat zaken via de huisarts gaan en dat meerderen de patiënt begeleiden en in de gaten houden. Het is de wens dat er ook meer geestelijke hulpverlening bij betrokken raakt, die de religieuze en geestelijke kant kan onderzoeken.

Patiënten mogen niet worden losgekoppeld van hun gezin of christelijke achtergrond, wat maar al te vaak is gebeurd in het verleden. Al met al moet er meer onderzoek en bezinning komen. Voor de christenen moet de geestelijke hulpverlening zoveel mogelijk weer in de handen van gelovige hulpverleners komen.

Het zal duidelijk zijn dat christenen dienen te waken voor misleidende wolven, die de schapen en zelfs de lammeren geestelijke kunnen verderven. We hebben sterk behoefte aan christelijke psychologen en psychiaters, die psychotherapie praktiseren vanuit bijbelse principes, normen en waarden.

**Er is sterke behoefte aan christelijke psychologen en psychiaters,
die psychotherapie praktiseren
vanuit bijbelse principes, normen en waarden**

Gesprekstherapieën (om positief te leren denken) willen nogal eens helpen, maar geestelijke genezing door het geloof en vernieuwing van denken geven betere resultaten. Jef de Vriese en Dirk Lemmens leren ons: 'De veranderingsprocessen waarop God de mens in Zijn Woord aanspreekt, liggen op het vlak van gedrag en denken, maar dit vanuit een vernieuwde identiteit in Christus. Gehoorzaamheid in het handelen en vernieuwing van het denken zijn de twee sporen waarop de mens wordt gezet als het om levensvernieuwing gaat.' Vernieuwd denken en handelen leidt tot innerlijke vernieuwing en verder herstel.

Vernieuwd denken en handelen leidt tot innerlijke vernieuwing en verder herstel

Daartoe is een goede effectieve pastorale strategie van groot belang. Een nieuw mens is beter dan een uitbehandeld mens.

Verderop komt de vernieuwing van het denken (Rom.12:2) uitgebreid aan de orde. Het wordt behandeld in het hoofdstuk: 'De herprogrammering van onze software'. De Bijbel is duidelijk genoeg over de mogelijkheid van geestelijk herstel en de wijze waarop dit tot stand komt.

Vanuit het CPC wordt verder verklaard: 'Gedragsverandering zonder hartsverandering kan wel mooi zijn langs de buitenkant, maar is uiteindelijk niet de vrucht die door de heilige Geest vanuit het innerlijk verwekt wordt. Christelijke gehoorzaamheid komt niet tot stand door gedragstherapie die de mens uiterlijk aanpast, maar door te groeien in gehoorzaamheid, gemotiveerd en gevoed vanuit Gods liefde, die liefde voor God opwekt.'

In de opvoeding kan men nog heel wat bereiken met dressuur. Zelfs dieren kun je veel aanleren door ze te dresseren. In de Bijbel leren we dat het gaat om levensvernieuwing. Dit komt tot stand door Gods genade, het geloof in Jezus Christus en het werk van de Heilige Geest. Levensvernieuwing is onmisbaar voor ons tijdelijk en eeuwig welzijn.

Levensvernieuwing is van levensbelang en beter dan dressuur

CPC ziet in dat er een noodzaak van diepgaande vernieuwing is met betrekking tot veranderingen in gedachten, gedrag en gevoel. Zij willen niet alleen de symptomen bestrijden, maar eveneens de achterliggende problematiek aanpakken. Velen in de seculiere gedragstherapie zijn slechts bezig met symptoombestrijding. Er dient dus te worden gewerkt vanuit een andere krachtbron, ander mensbeeld en een andere motivatie, terwijl we gericht moeten zijn op veranderingen in denken, willen, voelen en doen.

CPC geeft aan: 'Het gedachtebeheer is de sleutel tot herstel op lange termijn.' Achterliggende gedragspatronen dienen te worden onderzocht. Paulus verklaart en leert ons in 2 Kor.10:3-5: 'Want wandelende in het vlees, voeren wij de strijd niet naar het vlees; want de wapenen van onze strijd zijn niet vleselijk, maar krachtig voor God, tot afbreking van vestingen. Daar wij de overleggingen terneer werpen, en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus.' Voor de in de Statenvertaling genoemde 'overleggingen' lezen we in het Grieks 'logismous'. Dit komt van 'logismoi' (redeneringen, meningen, overwegingen).

Hoe het geestelijk werkt in de gedachten en hoe het denken functioneert, komt uitgebreid aan de orde in de volgende hoofdgedeelten V, VI en VII: 'Het geestelijk zaaiveld', de programmering van het denken' en 'de herprogrammering van onze software'.

Als we het geheel overzien en op ons laten inwerken, komen we tot de conclusie dat de christenen zeer waakzaam en actief moeten zijn op het gebied van de psychiatrie en psychotherapie. Voor zover mogelijk dient er te worden gereformeerd naar bijbelse kaders en principes. Het geestelijk leven van de mens moet weer volop in

beeld komen en de hoogste prioriteit krijgen in de hulpverlening. Gelovigen kunnen niet worden gemist in de geestelijke hulpverlening.

Gelovigen kunnen niet worden gemist in de geestelijke hulpverlening

Er moeten plaatselijk en regionaal zoveel mogelijk pastorale teams komen. Deze kunnen bestaan uit gelovigen, opvoeders, leerkrachten, ambtsdragers en professionals vanuit de christelijke medische, psychologische en psychiatrische wereld. Deze teams behoren zich vooral in te zetten voor de jongeren. Het voorkompastoraat kan gestalte krijgen vanuit bestaande organisaties en stichtingen, zoals het Centrum voor Pastorale Counseling, en de stichtingen Voorkom, Chris en De Hoop. Andere Bijbelgetrouwe organisaties en stichtingen kunnen zich hierbij aansluiten. Daarbij dienen er pastorale teams worden gevormd en getraind. Het voorkompastoraat, voorlichting, geestelijke hulpverlening bij beschadigde emoties, het voor en met elkaar bidden en de nazorg kunnen op plaatselijk niveau in kerken, gemeenten en groepen worden gepraktiseerd. Voorlichting en begeleiding kunnen dan worden gegeven vanuit de professionele organisaties, stichtingen en opgezette teams.

Het gaat er om dat er zoveel mogelijk plaatsen en gelegenheden komen waar men geestelijk geholpen kan worden. Niemand mag eigenlijk tussen wal en schip terecht komen of worden overgelaten aan antichristelijke machten of negatieve infiltratie op geestelijk gebied. Daarbij dienen we vooral te letten op het beschermen en versterken van de kwetsbare kinderen en jongeren.

10.15 Jongerenpastoraat

Het is opmerkelijk dat er zo weinig professionele geestelijke zorg is voor de kinderen en pubers. Pas vanaf 18-jarige leeftijd komt de diagnose borderline om de hoek kijken. Men is dan al geestelijk en/of emotioneel beschadigd. De beschadigingen en emotionele verwaarlozingen treden al op vanaf de vroegste kinderjaren. De beschadigde emoties, de complexen en de belastende herinneringen zijn de oorzaak van miljoenen ongelukkige levens. In de boeken van David A. Seamands komen de oorzaken en gevolgen duidelijk naar voren. Ze worden in dit handboek aangehaald. Het is daarom onbegrijpelijk dat het jongerenpastoraat binnen christelijke gemeentes en groepen nauwelijks functioneert of nog in de kinderschoenen staat. De meeste gemeenten doen wel aan jeugdwerk, maar dat is nog wat anders dan jongerenpastoraat. Jongerenpastoraat is persoonlijke begeleiding.

Jongerenpastoraat is persoonlijke begeleiding

Vanuit het jeugdwerk kan jongerenpastoraat wel worden opgezet. Zie de jongeren op de jeugdvereniging niet als een groep, maar als individuen, die stuk voor stuk aan jouw zorgen zijn toevertrouwd. Doe dit naar het voorbeeld van Jezus, die Zich opmerkelijk veel bemoeide met 'eenlingen'. Zie dit alleen al in het Evangelie van Johannes. Daar komen zien we Jezus, Die bewogen is over eenlingen, zoals Nathanaël, Nicodemus, de Samaritaanse vrouw, de Koninklijke hoveling, de lamme te Bethesda, de in overspel gegrepen zondige vrouw, de blindgeborene, Martha en Maria, Maria Magdalena, Petrus en Thomas.

Om eenlingen goed te kunnen benaderen en begeleiden zijn er veel medelijdende medewerk(st)ers nodig. Volgens Luther is het christendom net een ziekenhuis, waar mensen zijn die dragen en die gedragen worden. De ene keer ben jij de drager en een andere keer draagt deze persoon jou weer.

In grote gemeenten kunnen de jongeren over het hoofd worden gezien en zij kunnen zich ook schuilhouden. Ze hebben teveel gelegenheid om een dubbele identiteit te ontwikkelen. Voor het zicht zitten ze 's zondags dan netjes in de kerk, maar hun hart is er niet bij. Een zwart hart verbergt zich en leeft zich uit achter het computerscherm of in het uitgaansleven. Je kunt het merken aan de zeer beperkte interesse voor het geestelijk leven, terwijl ze geen inzicht hebben in het geloofsleven.

Wanneer een kerk hoofdzakelijk draait rondom uiterlijkheden, tradities en leerstellingen, zal dit bij de meeste jongeren weerstand opleveren. Als ze zichzelf herkennen in de toespraken en preken, zal dit belangstelling oogsten. Herkenning geeft belangstelling. Jongeren willen persoonlijk worden aangesproken. Persoonlijke gesprekken werken meestal positief. En dan niet op een belerende wijze, maar vanuit een belangstellende houding. Laat daarom zien dat je van ze houdt. Toon interesse. Geef aan dat je hun geluk en welzijn op het oog hebt. Ga luisterend naast ze staan. Bied ze dan ook een vriendschappelijke helpende hand.

Laat zien dat je van ze houdt

Er is in Afrika een opleving gekomen in christelijke gemeente, omdat men naast de grote diensten bij elkaar kwam in gemeenschapskringen, waarin persoonlijke vragen werden gesteld. De zonden werden daar aan het licht gebracht en beleden. Men had een plaats om te biechten, om zo van persoonlijke zonden en lasten te worden bevrijd. Er werd voor elkaar gebeden in persoonlijke gebeden. Ze hielpen elkaar weer in het goede spoor achter Jezus aan. Men wilde zich niet meer verbergen in de massa. Gemeentelieden kwamen los van dubbelhartigheid (onoprechtheid). Er kwam een oprechte nieuwe toewijding. Nadat de belemmeringen uit de weg waren geruimd, stroomde geestelijk geluk weer de harten binnen. Persoonlijke aandacht werkt oprechtheid in de hand. Persoonlijke interesse geeft eerlijkheid. Persoonlijke liefde breekt het stugge, onoprechte hart.

In veel gemeenten laat met het jongerenpastoraat over aan de ouders. Dat is op zichzelf een goede zaak. De gezinnen behoren liefdevolle plaatsen van geborgenheid en persoonlijke aandacht te zijn. In zulke gevallen is er een goede, gezonde begeleiding vanaf de vroegste kinderjaren. Maar helaas geldt dit niet voor ongeveer de helft van alle huishoudens in ons land. Er is onderzoek geweest bij echtparen van in de veertig, waaruit bleek dat de helft niet echt gelukkig was met de partner die ze hadden (of hebben gehad). Bij slechtlopende huwelijken zijn de kinderen vaak de kinderen van de rekening. En dat geldt zeker van de huwelijken die uiteindelijk op een echtscheiding zijn uitgelopen.

Krijgen de kinderen wel genoeg aandacht in de gezinnen?

Veel ouders hebben eigenlijk ook meer interesse in een goed inkomen, in de persoonlijke carrière, in persoonlijke ontspanning, in de media en in de eigen hobby's. Er zijn zelfs genoeg kerkenraadsleden die onverantwoord veel tijd besteden

in het werk voor de gemeente, wat dan ten koste gaat van de aandacht voor de kinderen. Zien veel ouders hun kinderen op den duur niet meer als een last dan als een lust? Mede door gebrek aan aandacht is kan er dan een slechte band zijn ontstaan met de kinderen. De kinderen verzetten zich dan nogal eens tegen de regels en zoeken hun vertier wel op andere plaatsen, waar ze in ieder geval aandacht krijgen.

Als we dit alles op een rijtje zetten, moeten we concluderen dat er voor veel jongeren externe begeleiding nodig is. In sommige gemeenten kent men al het mentoraat voor pubers. Een gemeentelid is dan mentor of mentrix voor een klein aantal jongeren uit andere gezinnen. De volwassene geeft ze speciale aandacht en begeleiding. Eigenlijk is hij of zij een praatpaal voor deze jongeren.

Binnen het jongerenpastoraat is er ruimte voor het mentoraat

Bij grotere problemen is het goed dat er dan verwezen kan worden naar een team jongerenpastoraat. Op middelbare scholen kennen ze ook het mentoraat en een sociaal-medisch team. Op deze wijze kunnen alle jongeren worden begeleid en hoeven ze niet tussen wal en schip terecht te komen. Het ligt natuurlijk anders als ze er zelf voor kiezen om de mist in te gaan. Maar ook dan moeten we proberen om ze in liefde nog aan een lijntje vast te houden. Een mentor of mentrix heeft ook een speciale gebedslast voor de jongeren die aan de zorgen zijn toevertrouwd. Daarbij kan deze vertrouwenspersoon het gezin adviseren en bij conflicten bemiddelen.

Naast het mentoraat kan er ook worden gezocht naar het aanstellen van buddy's. Een buddy is een jongere die zorg heeft voor een andere jongere ('buddy' is een Engels woord voor maatje of vriend). Dit kennen we in bepaalde gevallen ook in het onderwijs. Stimuleer hiervoor vriendschappen binnen de gemeente of groep.

Stimuleer vriendschappen en zoek naar buddy's

Bied ze gelegenheden, plaatsen en activiteiten waar ze verantwoorde vriendschappen kunnen ontwikkelen. Bijbelstudiegroepen voor jongeren zijn hier uitstekend geschikt voor. Ik heb hier al vele jaren ervaring mee. Tijdens de Bijbelstudies en het samen zingen komt er een geestelijke eenheid en openheid onder de jongeren. Als we rondom het Woord zijn, kunnen we samen één worden in de Naam van Jezus.

Samen in de Naam van Jezus

In het eerste couplet van het lied van C.H. Groot zingen we:

'Samen in de Naam van Jezus, heffen wij een loflied aan.
Want de Geest spreekt alle talen en doet ons elkaar verstaan.
Samen bidden, samen zoeken, naar het plan van onze Heer.
Samen zingen en getuigen, samen leven tot Zijn eer.'

Als we elkaar leren verstaan in de Naam van Jezus, dan is er een goede pastorale basis voor het samen bidden en zoeken naar het plan van onze Heer. In dit heerlijke lied straalt de eenheid er zomaar vanaf. Dit warme geestelijke vuur steekt weer anderen aan. Daarom wordt er verder gezongen:

‘Heel de wereld moet het weten, dat God niet veranderd is,
en Zijn liefde, als een lichtstraal, doordringt in de duisternis.
’t Werk van God is niet te keren, omdat Hij erover waakt,
en de Geest doorbreekt de grenzen, die door mensen zijn gemaakt.’

En zo openen we zingend en getuigend ook de weg naar elkaar.
Onze eenheid wordt het grootst als wij ons samen richten op de eer van God en de overwinnaar Jezus Christus. In Hem zijn wij pas echt één! Als we op Jezus mogen zien, op Zijn grote liefde tot ons en zondige mensen, dan worden wij vervuld met Zijn bewogenheid en liefde. Wij willen Zijn liefde dan ook uitstralen naar de mensen om ons heen.

Samen met de jongeren zingen we dan blijmoedig en vrijmoedig:

‘Prijst de Heer, de weg is open, naar de Vader, naar elkaar.
Jezus Christus, Triomfator, mijn Verlosser, Middelaar.
Vader, met geheven handen, breng ik U mijn dank en eer.
’t Is Uw Geest die mij doet zeggen: Jezus Christus is de Heer.’

Samen zingen en Bijbelstudie doen met jongeren vormen dus een goede basis voor jongerenpastoraat. Een toegewijde gelovige wil een instrument in de hand van zijn Meester zijn, om anderen te brengen aan Zijn voeten. Zij weten persoonlijk dat Jezus de beste pastorale begeleiding geeft.

Daarom is het volgende lied van Ria de Jong zo mooi en rijk van inhoud:

‘Laat mij zijn een instrument, Heer, in Uw hand,
en gebruik mij waar Gij wilt, dat ik U dienen zal.
Geef mij een open oor, dat ’t stilste schreien hoort,
En laat mij helpen waar ’t leven zo waar schijnt te zijn.
Laat mij steeds wijzen, Heer, naar Uw genadetroon,
Hulp, troost en plaats is daar, bereid door Uwe Zoon.’

Alles bij elkaar genomen wordt het hoog tijd om het jongerenpastoraat massaal ter hand te nemen!

Het wordt hoog tijd om het jongerenpastoraat massaal ter hand te nemen

De zorgelijke ontwikkelingen in gezin, kerk en maatschappij maken het noodzakelijk voor ons. In het digitale tijdperk hebben de wegduikende en wegglijdende jongeren onze waakzaamheid en aandacht zeker nodig. Zij glijden weg in een wereld vol verleiding en geestelijke gevaren. Velen raken in de digitale smeltkroes geestelijk verwrongen en emotioneel beschadigd. De eeuw van de bezorgdheid heeft zich gevestigd in het hart van de vluchtelingen in de duisternis. Kwellende demonen hebben hun grijpende klauwen vol aan argeloze jongeren. Zij persen het afgestompte geweten nog verder uit, zodat er geen geestelijk gevoel meer in overblijft.

Veel jongeren kiezen voor de wereld van tijdelijk genot, maar wij kiezen voor de afdwalende jongeren! Wij kiezen voor licht en leven en willen schijnen in hun duisternis. Wij zijn de personen die hen een reddende hand kunnen bieden. Zelf hebben ze het ten diepste niet door, in welk gevaar ze zich bevinden.

Kies voor de afdwalende jongeren!

We worden opgeroepen vanuit Spr.24:11: 'Red hen, die ten dode gegrepen zijn, wend u niet af van hen die ter slachting wankelen.' (St. vert.: 'Want zij wankelen ter doding, als Gij u onthoudt'). In andere vertalingen lezen we: 'Red hen die weggeleid worden om te sterven' - 'Bevrijd hen die ter dood veroordeeld zijn, doe alles om hun leven te redden'.

De grote draak, de oude slang, duivel en satan, is nog steeds met zijn demonen de wereld aan het misleiden (Openb.12:9). De mensenmoordenaar, die het vooral ook op jongeren heeft gemunt, is naar beneden gekomen in grote woede, omdat hij weet dat hij nog maar weinig tijd heeft (Openb.12:12). Hij komt tot de moderne jongeren als de verleidende slang om hen te vergiftigen met slopend gif van agressie, depressie, verderf en verwoesting.

De niet goed bewerkte en lege akker van afdwalende jongeren wordt volop ingezaaid door het slangenzaad. Waar het Evangelie geen vrucht heeft gedragen, is er ruimte voor het verderfelijke slangenzaad. Als er geen goede gewassen op de akker van het hart staan, is er ruimte voor onkruid.

Strooi daarom al vroeg het zaad van het Evangelie op de akker van het hart van de kinderen en jeugd! Strooi het uit op hoop van zegen.

Er zijn genoeg beloften in Gods Woord voor onze jongeren. Wij mogen weten dat het zaad de HEERE God zal dienen, zoals we lezen in Ps.22:31: 'Het nageslacht zal Hem dienen.' Wij moeten Gods daden, kracht en wonderen aan de kinderen te vertellen, 'opdat ze hun hoop op God stellen en Gods daden niet vergeten, maar Zijn geboden bewaren' (zie Ps.78:4-7).

11. Slangenzaad en Vrouwenzaad

Het hart of de geest van de mens is het zaaiveld voor geestelijke invloeden. Het geestelijk zaad komt binnen via de gedachten en wordt wel of niet geaccepteerd door ons denken. Als we boze geestelijke invloeden binnenlaten, vinden ze een goede voedingbodem in ons hart. Hierna wordt duidelijk gemaakt hoe het slangenzaad communiceert met onze gedachten en invloed op ons uitoefent. De gedachten, invloeden, verleidingen en infiltraties van satan en zijn demonen zijn het slangenzaad. Wat er ook gebeurt en op ons afkomt, één ding is zeker: Jezus Christus heeft satan en zijn demonen overwonnen en het Vrouwenzaad zal het altijd blijven winnen van het slangenzaad!

Zoals eerder aangegeven wordt ons in Openb.12 een blik achter de schermen van het wereldgebeuren gegeven. Daarin zie je duidelijk dat het ten diepste in de wereldgeschiedenis gaat over de strijd tussen het slangenzaad en het vrouwenzaad. Deze strijd is begonnen bij de zondeval in het paradijs. Ook in de hoofdstukken na Openb.12 zie je dat deze strijd zich intensiveert in de laatste periode van de eindtijd.

Gezien de tekenen der tijden mogen we aannemen dat we in deze tijd leven. Ik heb deze zaken uitgebreid uiteengezet in het boek 'Geestelijke strijd in de eindtijd'.

11.1 Het occulte slangenzaad

We lezen in Openb.12:4 dat de draak met zijn staart het derde deel van de sterren van de hemel trok en op de aarde wierp. Dit zijn dus de met satan meegevallen engelen, die demonen zijn geworden. Het zaad van de slang kunnen niet de kinderen en het nageslacht van de slang zijn, want satan en zijn demonen hebben zich naar hun aard nooit in aantal kunnen uitbreiden.

We lezen in Gen.3:15 dat God spreekt tegen de slang: 'En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; dat zal u de kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen.' Er zal na de val op aarde een voortdurende vijandschap zijn tussen de nakomelingen van de slang en de nakomelingen van de vrouw – het zal een geestelijke strijd zijn tussen 'slangen' en mensen. Vers 15 wordt wel het 'Proto-evangelie' of de moederbelofte genoemd. De Studiebijbel geeft aan dat in het Hebreeuws het woord 'zaad' in beide gevallen collectief is. Het is bemoedigend dat er staat in Rom.16:20: 'En de God des vredes zal de satan welhaast onder uw voeten verpletteren.' Het blijkt hierin dus dat God zijn gemeente gebruikt om de duivel en zijn demonen te bestrijden en te overwinnen. In Christus zijn de gelovigen meer dan overwinnaars! (Rom.8:37).

11.2 Het zaad van verleiding

Uit het genoemde blijkt dat satan in de westerse situatie het zaad van de verleiding uitstrooit, om de mensen mee te kunnen sleuren binnen zijn machtsgebied. Hij gebruikt daartoe zijn demonen en de mensen die al door hem zijn beïnvloed. Verder zal hij op een geestelijke en vaak occulte wijze alle moderne communicatiemiddelen gebruiken. Hij communiceert via de het internet, de massamedia, de films, de shows, de computergames en de popmuziek.

Het zaad dat de slang in de harten van de mensen strooit, zijn de verleidende invloeden, de zondige gedachten, verwarde, chaotische en negatieve gevoelens en ook de wettische wereldse grondbeginselen.

Het zaad van de slang wordt op geestelijke wijze gestrooid in harten van de mensen. Satan en zijn demonen communiceren met ons via onze gedachten. Zolang onze wil niet overeenstemt met de boze influisteringen, doen wij geen zonde. Op het moment dat we instemmen met de verkeerde ingevingen, wordt het zaad ontvankelijk voor ons en 'landt' het in ons hart.

Laat het slangenzaad niet ontkiemen in het zaaiveld van je hart

Stel je voor dat er wordt ingefluisterd, dat je weinig of niets waard bent en dat de mensen je uiteindelijk niet mogen. Als je er geen gehoor aan geeft is er niets aan de hand, maar als je het over neemt en gaat denken dat dit inderdaad zo wel zal zijn, zal het verkeerde zaad bij je opkomen en gaan voortwoekeren in je leven.

11.3 De geestelijke toestand in het zaaiveld

De zaad wordt gestrooid op de bodem van het hart. Het is daarbij belangrijk dat we weten hoe de geestelijke staat en gesteldheid van het menselijk hart is. Ik denk dat in

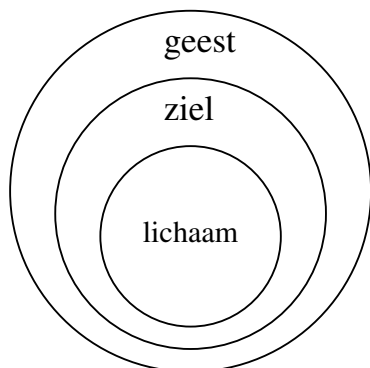
heel wat gevallen met hart en geest in de Bijbel hetzelfde wordt bedoeld. Het is goed om te weten hoe een mens in elkaar zit. We lezen in 1 Thess.5:23: 'En de God des vredes heilige u geheel en al; en uw geheel oprechte geest, en ziel, en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus.' In deze tekst wordt de gehele mens getekend. In de Studiebijbel wordt hierbij uitgelegd dat 'geest, ziel en lichaam' een omschrijving is voor de gehele mens. Na wat nadere toelichting wordt verder verklaard: 'Resumerend kunnen we zeggen, dat de geest dat deel van de mens is, waarmee Gods Geest Zich verbindt (Rom.8:16). We zouden dus kunnen zeggen dat 'geest' het God-bewustzijn, 'ziel' het zelfbewustzijn en 'lichaam' het wereld-bewustzijn is.' In de geest of in je hart kun je dus (de aanwezigheid van) God en Jezus Christus ervaren, maar ook andere geesten of geestelijke invloeden uit de paranormale of bovennatuurlijke wereld. Het psychische deel heeft te maken met het zelfbewustzijn. De natuurlijke, zichtbare en voelbare wereld ervaar je met je lichaam.

Vanwege het grote belang van dit onderwerp is het goed om er dieper op in te gaan. In de val in het Paradijs is de mens het beeld van God verloren. Dit beeld wordt door levensvernieuwing weer hersteld in de gelovige. Wat wordt er nu in de mens hersteld? Je kunt in een mens onderscheiden: zijn Godbewustzijn (zijn geest), zijn zelfbewustzijn (zijn ik, ego, ziel of psyche) en het stoffelijk deel, namelijk zijn lichaam (het bewustzijn van zijn omgeving). De geest en de ziel zijn onstoffelijk. De zielsuitingen zijn: verstand, gevoel en wil.

Vóór de val was de mens geestelijk: Hij was op God gericht en de geest overheerste de ziel en het lichaam. Hij herkende God in de wind des daags: de merkbare blazende wind (ruach) van God. In Joh. 3 heeft de Heere Jezus het bij de wedergeboorte ook over de blazende wind. Het Griekse woord 'pneuma' betekent zoals het Hebreeuwse 'ruach': geest of wind. In Zijn werking lijkt de Heilige Geest op de (blazende) wind.

Nu proberen we het helder te krijgen door afbeeldingen:

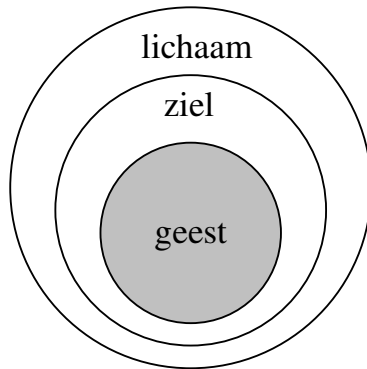
In de eerste symbolische afbeelding gaat het over de situatie van de mens in het Paradijs. Je ziet dat zijn geest overheerst in het contact naar buiten toe, maar ook in de invloed op de ziel en het lichaam.

1. Vóór de val had de mens een open geestelijk contact met God.

In de tweede afbeelding gaat het over de situatie waarin de gevallen mens verkeerd.

Je ziet dat het lichamelijke en psychische, oftewel vleselijke leven het geestelijke, verduisterde leven nu geheel overheerst.

2. Na de val heeft de mens het geestelijk contact met God verloren. Hij is van nature los van God (God-loos). Hij is 'ik-gericht' of egoïstisch geworden.

Na de zondeval is de levensverbinding en het nauwe contact met God doorgesneden, zodat de zondaar God-loos is geworden. Je kunt deze situatie vergelijken met het kind, dat met pijn geboren is en los van de moeder is geraakt (moeder-loos). Waar zal dit kind nu deze meeste moeite mee hebben? Waar liggen zijn problemen nu: op geestelijk, psychisch of lichamelijk gebied? Wanneer gaat de baby huilen? En waarom ervaart deze baby geen probleem op geestelijk gebied? (Let hierbij op het verduisterde deel van afbeelding 2.) Juist, de baby zal op lichamelijke en psychische pijnen en ongemakken reageren en niet actief zijn op geestelijk gebied.

Volgens de Dordtse Leerregels, H. 3 en 4, art. 1, is er juist ook op psychisch en emotioneel gebied veel veranderd. We moeten hierbij bedenken dat 'het dood zijn in zonden en misdaden' duidelijk ook te maken heeft met de wil. (Betrekt hierbij D. Leerr., H. 3 en 4, art. 3.)

Let er op dat volgens de Bijbel een zondaar 'dood is *in de misdaden*', in Ef. 2:1, 5 en Kol. 2:13 (Zie ook Jes. 64:6). De Studiebijbel verklaart bij Efeze 2:1, dat het geestelijk dood zijn 'niet een passief, maar juist een zeer actief leven in overtredingen en zonden' is. Je kunt geestelijk dood of geestelijk levend zijn. In Rom. 6:11 lezen we dat een gelovige dood moet zijn voor de zonde, 'maar levend voor God in Christus Jezus'.

Ga in de blazende wind (Ruach) staan

Als je gered wilt worden, moet je 'in de blazende wind' ('Ruach') gaan staan? (Zie wat er gebeurde tijdens de Pinksterdag.)

Je kunt ook het geluid (the sound) van de blazende wind horen (Joh. 3:8, Hand. 2:2). We lezen in Rom. 10:18 dat het stemgeluid van de Evangeliepredikers over de gehele aarde is uitgegaan. (In het Engels: 'Their sound has gone out to all the earth...') Zorg dat je 'het geklank van de Koning' leert kennen! (Ps. 89:16).

Wedergeboorte en levensvernieuwing worden door Gods onweerstaanbare liefde en genade gewerkt. Door het Woord en de Geest van God dringt dan het Licht en het Leven het verduisterde hart binnen! Eigenlijk wordt er dan nieuw leven ingeblazen in het geestelijk leven van de mens. Op dat moment is er weer een geopende toegang van het geestelijk leven naar God en Jezus Christus toe. Het verbroken contact is dan weer hersteld. Door het geloof wordt dit Licht ontvangen in het hart. En dan komt de Heere Jezus Christus op de troon van het hart als de nieuwe Koning. Je kunt hierover lezen in Joh. 1:1-18.

De Heilige Geest kan dus doordringen in de geest van de mens, door er geestelijk leven in te blazen. In de geest van de mens kunnen echter ook demonische invloeden binnendringen. Door de zondeval is de natuurlijke mens de duivel zelfs 'toegevallen'. Hij is bijzonder vatbaar geworden voor de negatieve beïnvloeding van satan en zijn demonen. Daarbij is hij ook geneigd tot het kwade. Zodra de gelegenheid zich voegt bij de genegenheid, is hij zo verkocht... en komt hij tot dwaze en boze gedachten, woorden en daden. Het gaat hierbij vaak van kwaad tot erger. Volgens dr. W.C. van Dam heeft de geest van een mens het ingeschapen vermogen om relaties te hebben met geestelijke, onzichtbare realiteiten, zowel met het rijk van God als met het rijk van de boze. Lichaam en ziel bieden de mens de mogelijkheid om te communiceren met de natuurlijke wereld, maar de geest kan contact onderhouden met de geesten van de paranormale wereld.

We moeten er dus alert op zijn, welke geestelijke invloeden afkomen op ons denken, willen en voelen. Er wordt ook heel veel opgeslagen in de kelder van ons onderbewustzijn, wat een ook grote invloed kan uitoefenen op ons denken, onze emoties, ons verlangen en het willen ervaren van geestelijke zaken.

Dr. W.J. Ouweneel verklaart ons het zijn boek 'Het domein van de slang', 'dat de mens vóór de zondeval een veel directer contact met God kon hebben dan daarna, en dat het erop lijkt dat God doelbewust het bewustzijnsspectrum van de mens sterk heeft ingeperkt'. Alleen sterke geestelijke signalen kunnen soms nog doordringen tot het bewustzijn. Door de gevolgen van de zondeval zou de mens in ernstige mate kunnen worden beheerst door demonische signalen, wat je in heidense culturen en bij demonisch bezetenen tegenkomt.

De mens kan kunstmatig zijn bewustzijnsspectrum verruimen

Ouweneel geeft ons te kennen: 'Het is een bewijs van Gods genade, ook jegens de ongelovige mens, dat Hij diens bewustzijn normaliter voor zulke invloeden afschermt.' Hij voegt eraan toe: 'De mens kan echter wel proberen kunstmatig zijn bewustzijnsspectrum te verruimen.'

Bewustzijnsverruiming is mogelijk door middel van chemicaliën, met name door het gebruik van drugs. Druggebruik is echter ook slopend voor het lichamelijke, psychische en geestelijke leven (en in veel gevallen ook levensbedreigend!). Door het gebruik van bijvoorbeeld LSD gaat men hallucineren. Ouweneel legt ons uit: 'Een hallucinatie is een soort droom, een voorstelling in de geest die in de buitenwereld geprojecteerd wordt. Dit kan een waanvoorstelling zijn, dat wil zeggen, dat er niets in de buitenwereld is dat met de inhoud van de hallucinatie correspondeert; maar het kan ook een regelrechte invalspoort voor demonische beïnvloeding zijn.'

Een hallucinatie kan een invalspoort voor demonische beïnvloeding zijn

Psychedelische drugs kunnen onder bepaalde omstandigheden de deur tot de 'hogere wereld' openzetten (psychedelisch betekent: het bewustzijn verruimend, verhelderend). Je begrijp wel met welke paranormale wereld de druggebruiker in contact zal komen. Wat zijn de gevolgen van een 'trip' en van het 'high' worden? Ik

heb de gevolgen in mijn jeugd gezien bij de jongeren, die ik van dichtbij heb meegemaakt. Ik ken er die aan de gevolgen van druggebruik zijn overleden. In mijn puberjaren werden er tripfestivals gehouden, onder invloed van LSD en andere drugsoorten. In 1969 kwamen er tijdens het Woodstock popfestival ruim 400.000 mensen samen. In 1973 bij de "Summer Jam" in de staat New York waren het er zelfs 600.000. Je had toen psychedelische popgroepen, zoals Deep Purple, Pink Floyd en Grateful Dead (weldadige dood). De laatste popgroep leefde in een 'Dead-commune' in San Francisco. Ze hielden 'love-ins' in de parken, waarbij ze gratis met LSD verrijkte limonade uitdeelden. Dat vond indertijd weer navolging, zodat er een hippiewereld ontstond.

Oosterse mystici gebruikten al vanaf antieke tijden hasjiesj ter ondersteuning van hun meditatie, om zodoende sneller in een toestand van trance en extase te kunnen komen. Ouweneel vervolgt: 'Vandaar dat in de strategie van satan de Westerse jeugd eerst met de drugs werd vertrouwd gemaakt, om zich vervolgens open te stellen voor de niet-chemische methoden van de Oosterse mystici, zoals die in de laatste tijd op grote schaal in het Westen zijn gepropageerd.'

Het is bekend dat met name de popmusici zowel de drugs als de Oosterse mystiek in het Westen hebben ingebracht. Denk maar aan de popgroep The Beatles, die er zelfs voor naar India gingen, om zich te laten beïnvloeden door de goeroes (de verlichte meesters). Denk hierbij aan de Hare-Krishna-beweging en de Trancendente Meditatie van goeroe Maharishi Mahesh Yogi, die tot in Nederland zijn binnengedrongen.

Dr. M.J. Paul vermeldt ons in zijn boek 'Occulte machten en bevrijding': 'In het najaar van 2004 heeft de goeroe Maharishi Mahesh Yogi, oprichter van de Trancendente Meditatie, de Vaalserberg opgekocht, het hoogste punt van Nederland, inclusief het drielandenpunt met Duitsland en België. Zijn beweging is gebaseerd op de veda's, de oudste hindoeschriften.' Hij laat ons ook weten dat Tibetaanse monniken in april 2005 in de Onze-Lieve-Vrouwetoren van Amersfoort een zandmandala aanlegden. Hij vervolgt: 'Die toren is het hoogste punt van Amersfoort en het kadastrale middelpunt van Nederland. Het gaat hier om een occult ritueel van het Tibetaanse Boeddhisme, de meest occulte en agressieve vorm van godsdienst. Deze activiteiten lijken deel uit te maken van een strategisch offensief, gericht op controle over de hoogten van ons land. Zo kan over het gebied een demonische invloed worden uitgeoefend.'

11.4 Let op de gehele mens

Ik heb het (gehad) over de invalspoorten die satan en zijn demonen gebruiken om in de geest van de mens binnen te dringen. Zij proberen te infiltreren op rationeel en emotioneel gebied. Ze proberen invloed uit te oefenen op het denken, het voelen en de wil. Ze zijn erop om op zoveel mogelijk terreinen te beschadigen en te verwoesten. Uiteindelijk willen ze de gehele mens kapotmaken en meeslepen in het verderf..

Jezus is gekomen om de gehele mens te verlossen en te herstellen. Op godsdienstig en kerkelijk gebied is men nogal eens eenzijdig bezig op rationeel (verstandelijk en leerstellig) gebied, of meer op emotioneel (menselijk en herstellend) gebied. Jezus heeft ons het goede, evenwichtige voorbeeld gegeven, door te leren, te genezen en

te herstellen, maar ook geestelijk op te voeden. Het is niet goed om ons af te zetten tegen andere stromingen en daardoor de insteek van onze theologie te bepalen. Laten we van elkaar leren en zoeken naar een goed, bijbels evenwicht!

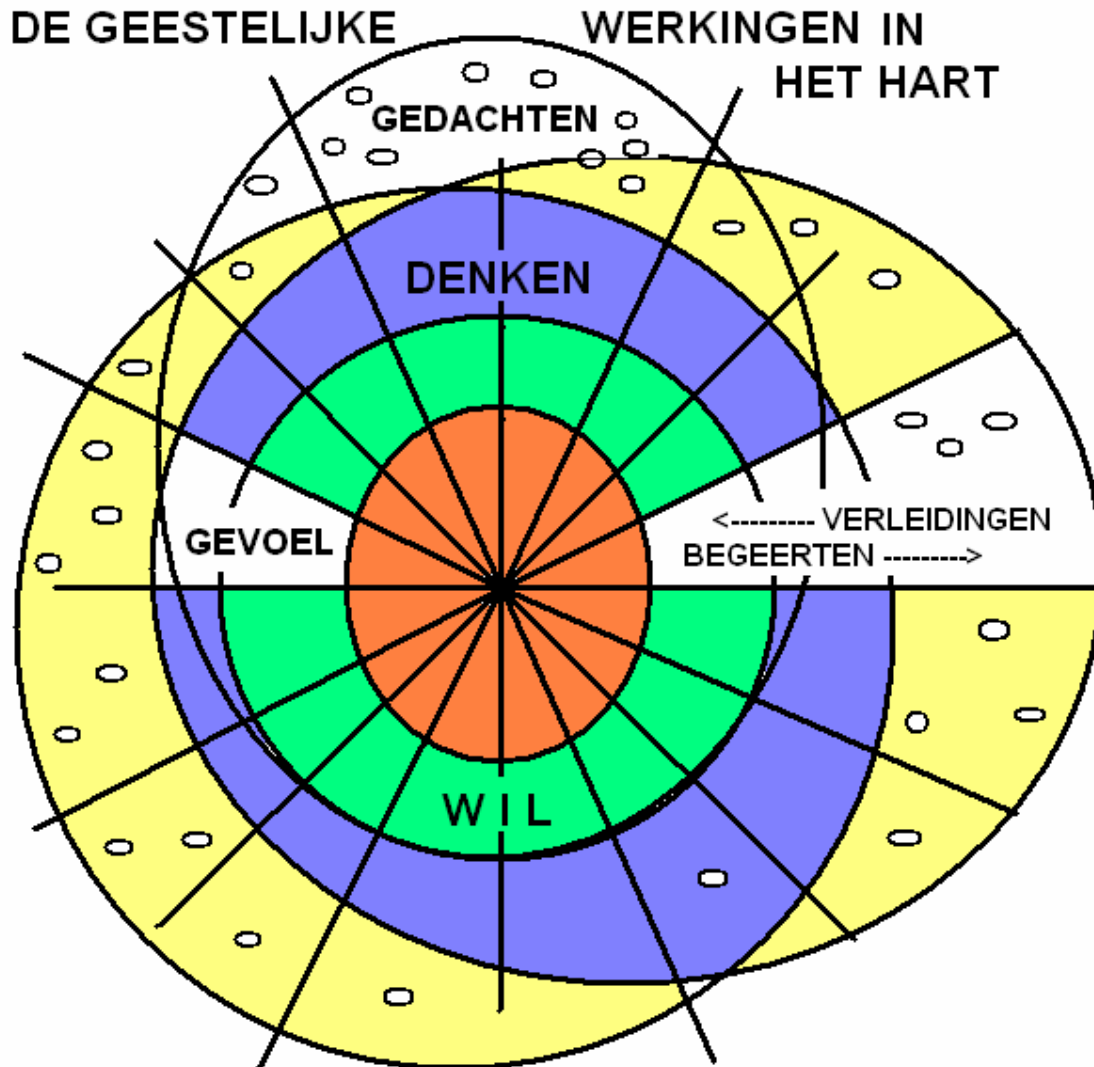
Ik denk dat bijbelgetrouwe christenen alle elementen van het christelijk geloof mee moeten nemen in het christelijk leven. Wij dienen hierbij te letten op het positief omgaan met 'de orthodoxie' (de gezonde leer), 'de orthopraxis' (het juiste leven) en 'de orthocardia' (dat je het christelijk hart op de juiste plaats hebt). Zorg dat je in en boven alles de liefde tot God en de naaste op het oog hebt. Jaag naar eenheid en vrede. Wees barmhartig ('warmhartig') en vol bewogenheid voor het behoud en het welzijn van anderen.

11.5 Geestelijke communicatie

We gaan weer terug naar de beïnvloeding van de geest of het hart van de mens. Paulus verklaart in Rom.8:16 dat 'de Geest met onze geest getuigt, dat wij kinderen van God zijn'. De Heilige Geest maakt dus contact met onze menselijke geest en bevestigt aan ons dat wij kinderen van God zijn. Hij getuigt samen met onze geest. Er is dus een onderlinge communicatie met onze gedachten. Satan en zijn demonen communiceren in de geestelijke wereld ook met onze gedachten.

**Er wordt vanuit de geestelijke wereld
gecommuniceerd met onze gedachten**

Op de afbeelding hieronder zie je hoe het op geestelijk gebied werkt in je hart. Je ziet dat de verleidingen in de gedachten zijn binnengedrongen. Het kunnen gedachten aan verkeerde filmbeelden of gesprekken zijn. Het kunnen ook ingevingen van demonen zijn, die verkeerde gedachten opwekken en aanwakkeren.

Het is logisch dat demonen steeds weer opnieuw proberen in te dringen in de gedachten van de mens. Het zijn boze geesten. Ze kunnen niet anders dan op een geestelijke en occulte wijze binnenkomen. Ze strooien de satanische gedachten, het slangenzaad, op deze wijze in de geest of het hart van de mens. Het verkeerde geestelijke zaad, dat via de gedachten binnenkomt, hoeft nog geen goede voedingsbodem te vinden in je hart.

11.6 De functie van het denken

Gelukkig is het denken er ook nog. Er kunnen goede of boze bedenkingen zijn. Het moeten geen boze bedenkingen worden, die uit het hart van de mens voortkomen. In Matth. 15 19-20 leert Jezus ons, dat uit het hart boze bedenkingen voortkomen, die de mens ontreinigen. In Rom. 8:5 merkt Paulus op, dat 'die naar het vlees zijn, bedenken wat van het vlees is; maar die naar de Geest zijn, bedenken, wat van de Geest is'. Het gebruikte Griekse woord 'phronousin' betekent 'bedenken of bedacht zijn op'. Het geeft een partijkeuze, een gezindheid en een streven aan. In het denken

streven vleeselijke mensen naar de richting van de zonde en geestelijke mensen naar wat de Heilige Geest door hen en met hen wil doen.

We lezen in Rom.1:28 dat, omdat het de zondige mensen 'niet goed gedacht heeft God in erkentenis te houden, God hen overgegeven heeft in een verkeerd denken, om te doen dingen, die niet betamen'.

Na de zondeval hebben mensen hun gedachten en verlangens afgestemd op het verkeerde denken en willen van de vorst der duisternis. Het gevolg hiervan lezen we in Gen.6:5-6: 'En de HEERE zag, dat de boosheid van de mensen menigvuldig was op de aarde, en al het overdenken (de overleggingen) van de gedachten van zijn hart ten alle dagen alleen boos was.' In Gen.8:21 wordt ook gezegd dat het overdenken van het hart van de mens vanaf zijn jeugd boos is. Het komt erop neer dat het kwaad huist in het hart van de mens, terwijl er een open communicatielijn is naar de demonische geestenwereld.

Ik heb vernomen dat de officiële radio's in Noord-Korea door de communistische overheid zijn afgestemd op de staatszender(s). Ze kunnen daardoor in dat land niet afstemmen op westerse zenders, die 'christelijke gedachten' uitzenden. Op deze wijze wil ook satan zijn duistere heerschappij bewaren over de gedachten van de mensen. Bij gelovigen, die al tot andere gedachten zijn gekomen, is hij met zijn onderdanen als stoorzender bezig om een goede geestelijke communicatie te verhinderen of te verstoren. Hij is daarbij vaak op religieus en godsdienstige en wettisch gebied bezig. Hij wil daardoor christenen in verwarring, twijfel of starheid brengen. Hij wil ze laten dwalen in leer of leven.

De gave van de onderscheidingen van de geesten is daarom van groot belang! Dat is een speciaal charisma van de Heilige Geest (zoals je dit leest in 1 Kor.12:10). Hierdoor kunnen we de werking van de boze geesten ontmaskeren en de geesten beproeven of ze uit God zijn of niet (1 Joh.4:1).

Met je denken kun je de verkeerde gedachten beoordelen en wel of niet accepteren. Als je zondige gedachten verwerpt en uitbant, is er niets aan de hand; als je ze accepteert, gaat het innerlijk verkeerd.

Je gevoel hoort bij het automatische zenuwstelsel. Je gevoel of je emoties kunnen een willoos slachtoffer worden van zondige begeerten. Verleidingen wekken begeerten op. Je kunt dit zien in de afbeelding. Het denken speelt dus een belangrijke rol in het in goede banen leiden van het gevoel en de begeerten. Je moet je eerst bezinnen, voordat je iets gaat beminnen. Denk eerst goed na, en laat je niet door je gevoel leiden. Het denken kan goed samenwerken met de wil. Een gelovige heeft een vernieuwd en verlicht denken ontvangen en ook een vernieuwde wil gekregen. Een standvastige, vernieuwde wil heeft de wil om te geloven en Jezus te volgen. Ik ga verderop in het boek uitvoerig in op de functie van het vernieuwde denken.

Samenvattend kunnen we het volgende zeggen:

- Wij dienen terdege rekening te houden op de onzichtbare geestelijke zaken, die op ons afkomen en ons beïnvloeden.
- Er zijn dus zowel goede geestelijke invloeden als kwade, demonische invloeden.

- Je moet ze beide leren onderscheiden, om er goed mee om te kunnen gaan.
- De onzichtbare geestelijke zaken bepalen uiteindelijk ons leven en de gang die we maken naar het eeuwige leven.
- Er wordt gecommuniceerd via onze gedachten
- Er wordt op een geestelijke wijze gezaaid in de akker van ons hart.

In de illustratie die volgt is het innerlijk proces uitgebeeld. Hierna gaat het in de tekst over de programmering van ons het denken. Het geestelijke leven, de gedachten en het denken worden hierbij vergeleken met de software van een computer. In dit onderdeel van het boek wordt uitgelegd hoe het innerlijk werkt met betrekking tot het historisch record, het juridische en medische veld.

Je ziet in de afbeelding hoe de geestelijke invloeden vanuit de bovennatuurlijke, onzichtbare wereld met ons communiceren via onze gedachten. Ons denken gaat er mee aan het werk. Er wordt nagedacht over wat er in je gedachten komt.

Als je bijvoorbeeld een zondige ingeving accepteert met je denken, krijgt het een plaats in je denken en in je innerlijk leven. Met het denken wordt het vervolgens ook geplaatst in je historisch record. Waar dit kan worden geplaatst kun je verderop in de tekst en afbeeldingen zien. Hieraan kunnen ook vergaande consequenties zijn verbonden. Het heeft dus gevolgen voor je verdere geestelijk leven wat je met ingevingen en geestelijke invloeden doet.

11.7 Het positieve denken

Je kunt door je denken de kwade of goede ingevingen en invloeden ook weigeren. Door positief denken kun je boze en occulte invloeden weigeren en weren uit je gedachten. Dit helpt je om er vrij van te blijven. Positief denken kan ook helend werken als je al negatief bent beïnvloed of innerlijk beschadigingen hebt opgelopen. Positief denken helpt en heelt.

Positief denken helpt en heelt

Het helpt je weer te glimlachen, het heelt bepaalde wonden en het droogt je tranen. Door positief denken kunnen gevoelens van liefde, acceptatie, veiligheid en hoop toenemen in je leven. Door een gezonde kennis van zaken zul je beter kunnen relativeren. Er kan dan weer een bepaald geloof in jezelf of in een hoopvolle toekomst ontstaan.

In de psychiatrie wordt veel gewerkt met het positief leren denken. Hiervoor zijn speciale gesprekstherapieën opgezet. Zulke gesprekken met een psycholoog of in gespreksgroepen kunnen op langere termijn in veel gevallen zelfs beter werken dan medicijngebruik. Helaas worden in de seculiere psychiatrie de geestelijke invloeden vanuit de bovennatuurlijke wereld veelal veronachtzaamd of zelfs ontkend. Je kunt hierover meer lezen in boeken van christelijke counselors, zoals de bekende dr. Neil T. Anderson. (Ik denk hierbij aan zijn boek 'Hoe overwin ik mijn... depressie'.)

Ik heb het bij dit positieve denken nog niet over de onweerstaanbare werking van de Heilige Geest op het hart van de mens. Door de geestelijke communicatie van de Heilige Geest via onze gedachten kan er zelfs een vernieuwing en herprogrammering van ons denken tot stand worden gebracht. Hier ga ik verderop uitgebreid op in.

11.8 Het negatieve denken

Het negatieve denken opereert vanuit het kritische juridische veld in ons hart. Er wordt dan gedacht vanuit termen als 'recht' en 'verging'. Het is individualistisch, rechthebbend en egocentrisch getint. Een individualist stelt zijn eigen rechten boven die van een ander. Bij een egocentrisch iemand is 'het eigen ik' steeds in het middelpunt van zijn gedachten.

Het negatieve denken kan goede geestelijke ingevingen en invloeden wantrouwen en afwijzen. Juiste, opvoedkundige en wijze adviezen kunnen door negatief denken van de hand worden gewezen. In dit eigenzinnige denken zal eigenbelang het algemene belang in de weg staan. De eigenliefde en de speciale aandacht voor zichzelf heeft geen oog voor de ander. Helaas heeft het negatieve denken ook geen oog voor de schade die zij zichzelf aanbrengt. Een Romeins keizer heeft opgemerkt: 'Hij die te veel om zichzelf denkt, kan niet goed zijn voor anderen.'

Negatief denken bouwt een historisch record van negatieve gevoelens op in je hart en leven.

Negatief denken bouwt een historisch record van negatieve gevoelens op in je hart

Na enkele bladzijden zul je zien dat dit kan leiden tot toenemende gevoelens van twijfel, afgunst, afwijzing, angst en boosheid. Ons leven kan hierdoor steeds meer

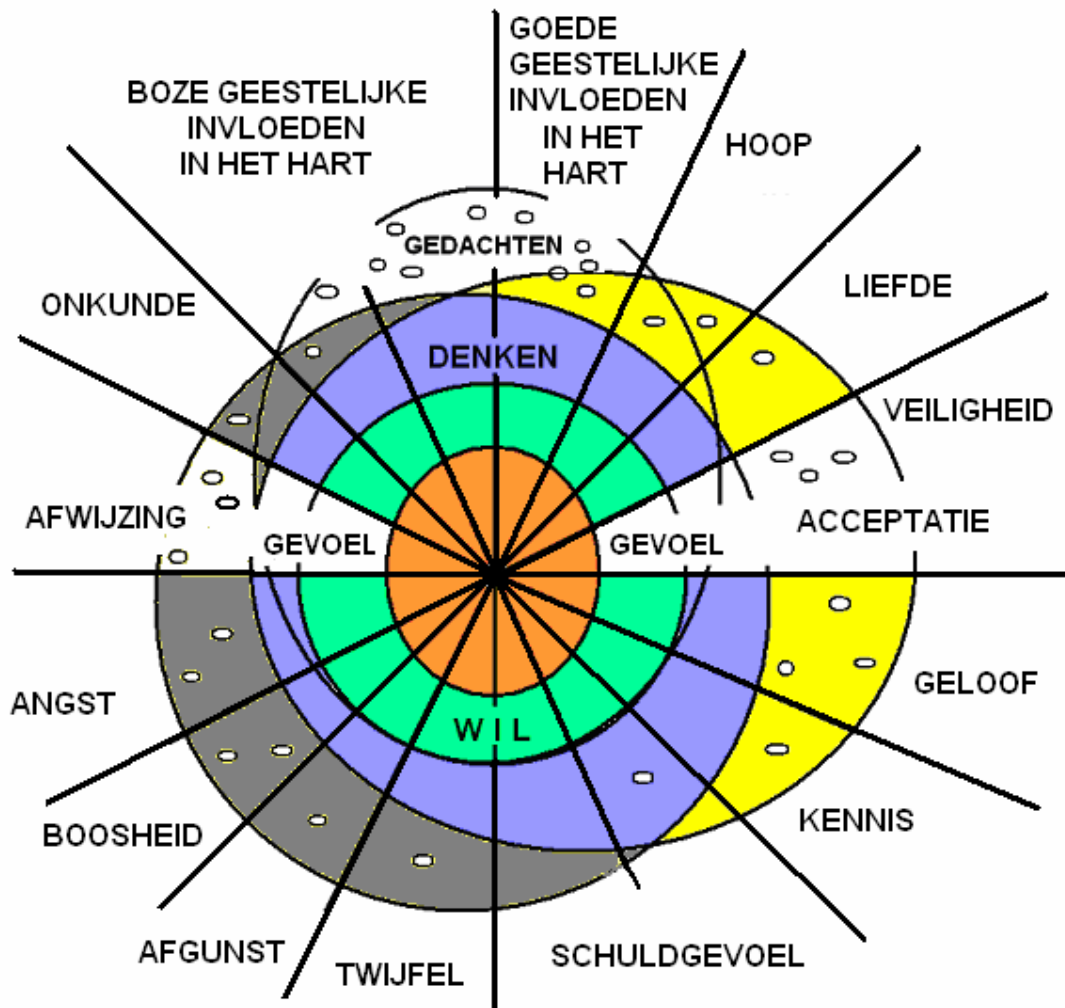
gaan verzuren. Het kan zelfs in een neergaande spiraal uitmonden in valse schuldgevoelens, depressie, agressie en wanhoop.

In de afbeelding die volgt zie je wat de geestelijke invloeden in het hart kunnen uitwerken. Aan de linkerkant zie je het donkere gedeelte van het negatieve juridische veld. In dit veld heerst er onkunde en zijn er gevoelens van afgunst, afwijzing, angst, boosheid, twijfel en valse schuldgevoelens. (Valse schuldgevoelens voeden een negatief zelfbeeld en werken negatieve zaken uit in het leven, zoals vluchtgedrag, sociale angst, en dergelijke zaken.)

De genoemde gevoelens aan de linkerkant worden gevoed door de boze geestelijke invloeden. Deze invloeden komen binnen via de gedachten en worden door het denken wel of niet geaccepteerd. Als ze worden geaccepteerd, worden ze door het denken geplaatst in het negatieve veld bij één of meer van de genoemde items. Door de geaccepteerde boze geestelijke invloeden worden deze innerlijke gevoelens dus gevoed.

Aan de rechterzijde zie je in het lichte gedeelte de gevoelens van liefde, hoop, veiligheid, acceptatie, geloof, kennis en goede schuldgevoelens. Deze worden via de gedachten en het denken gevoed door de goede geestelijke invloeden.

De goede schuldgevoelens werken iets goeds uit, zeker als het hart werkelijk is vernieuwd door de Heilige Geest. Verderop in het boek wordt dit uitgebreid behandeld, als het gaat over de vernieuwing en herprogrammering van het denken.

De boze geestelijke ingevingen en invloeden zijn ten diepste afkomstig van het occulte slangenzaad. Het zijn de voortgeplante gedachten en denkbeelden van satan, zijn demonen en volgelingen. Het zijn vooral de demonen die op een occulte en negatieve wijze communiceren met de gedachten. Verder zijn het natuurlijk de woorden van andere mensen die effect hebben op onze gedachten. Vooral negatieve woorden kunnen lang blijven nagalmen in onze gedachten. Het is het geestelijke zaad dat op geestelijke wijze in ons wordt gestrooid. Uiteindelijk komt veel geestelijk zaad via het denken in het zaaiveld van ons hart terecht. Daar kan het een goede voedingsbodem vinden.

11.9 Wat komt er in de akker van je hart?

Lezen: Matth.13:1-9, 18-30, 36-43

Dat je hart of je geest de akker is waarin het kwade en ook goede zaad wordt gestrooid, komt overeen met de gelijkenissen van Jezus in Matth.13 en Luk.8. In de gelijkenis van Matth.13:24-30 zien we dat een mens goed tarwezaad heeft gezaaid in de akker. Het ziet er op dat het Woord van God in veld van de gemeente wordt gezaaid. In vers 25 lezen we dat, toen de mensen sliepen, zijn vijand onkruid zaaide middenin de tarwe, en weg ging. Je ziet hierin hoe in het verborgen (op een occulte

wijze) de duivel het onkruid zaait in de akker van een gemeente, waar ook tarwe staat. Het onkruid, de giftige dolik, is in het begin niet te onderscheiden van de goede tarwe. Dolik is een bedwelmende, dronken makend onkruid.

In de voorgaande gelijkenis gaat het over individuele personen, die het Gods Woord horen. De gesteldheid van de harten zijn daarbij verschillend. In vers 19 verklaart Jezus ons: 'Als iemand dat Woord van het Koninkrijk hoort, en niet verstaat, zo komt de boze, en rooft weg, wat in het hart gezaaid was.' Mensen die niet over het verkondigde Woord van God nadenken en het niet begrijpen zijn een gemakkelijke prooi van satan.

Op het moment dat we gehoor geven aan de verleidingen van de duivel, geven we hem de ruimte om steeds meer van onze gedachten en gevoelens in beslag te nemen. Langzaam maar zeker kunnen we dan in de greep komen van bepaalde zonden en verkeerde gevoelens, die ons (uiteindelijk) ongelukkig maken. In het spoor van satan vervallen zijn slachtoffers meestal tot depressieve of agressieve gedachten. Agressiviteit en depressiviteit zijn gevoelens die bekend zijn bij de duivel en zijn onderdanen (de boze geesten). De demonen gaven bij Jezus blijk van hun angst om uitgeworpen te worden en vroegtijdig meer gestraft te worden. Dit wordt op een geestelijke wijze ook geprojecteerd in de harten van hun slachtoffers. Ze kunnen ons op deze wijze ons hart en onze gevoelens gaan beheersen, belasten en kwellen, maar gelukkig kunnen we door Gods genade worden verlost van de boze, door gebed en bevrijding.

Als we moedwillig in de zonde blijven liggen en het een dwangmatige verslaving wordt, zullen we niet bevrijd worden uit een demonische gebondenheid. We moeten daarom ook gewillig en bereid zijn (en worden gemaakt) om door de Heere te worden bevrijd en geholpen.

11.10 Het principe van zaaien en oogsten

We lezen in Gal.6:7-10: 'Dwaalt niet; God laat Zich niet bespotten; want wat de mens zaait, dat zal hij ook oogsten. Want die in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis oogsten, maar die in de Geest zaait, zal uit de Geest het eeuwige leven oogsten.

Doch laat ons, goed doende, niet vertragen, want te zijner tijd zullen wij oogsten, als wij niet verslappen. Zo dan, terwijl wij gelegenheid hebben, laat ons goed doen aan allen, maar vooral aan de huisgenoten van het geloof.'

Jakobus leert ons het wijze principe in Jak.3:18: 'Maar de vrucht van de rechtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor hen, die vrede maken. In een Engelse vertaling (de NEB) staat er: 'True justice is the harvest reaped by peacemakers from the seeds sown in a spirit of peace.' De vrede-stichters, die het goede zaad zaaien, doen dit vanuit de gezindheid van vrede – wij zien hierin de gezindheid van de Vredevorst, Jezus Christus.

Leef naar de principes in de Bergrede

Het principe van zaaien en oogsten komt ook duidelijk naar voren in Luk.6:27-38. Lees deze woorden van Jezus in de Bergrede maar eens door! Wij dienen onze

vijanden lief te hebben (de verzen 27 en 35). In vers 36 worden wij aangespoord: 'Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.' In vers 37 leert Jezus ons: 'En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; veroordeeld niet, en gij zult niet veroordeeld worden; laat los, en gij zult losgelaten worden. Geeft, en u zal gegeven worden; een goede, neergedrukte, en geschudde en overlopende maat zal men in uw schoot geven; want dezelfde maat, waarmee gij meet, zal u weder gemeten worden.'

Een bekend gezegde leert ons: 'Wie wind zaait, zal storm oogsten.' Het blijkt uit deze aangehaalde teksten dus duidelijk, dat wat je bij een ander op het brood smeert, je eenmaal zelf zult moeten opeten. Wat smeren wij een ander aan? Als we goed doen, zullen we goed ontmoeten. Eigenlijk zijn we wel altijd aan het zaaien. We plakken bewust of onbewust met stickers.

In een boekje van Max Lucado gaat het over het plakken van sterren of grijze stippen op andere mensen: ze waarderen iemand positief door hem of haar een ster te geven en negatief door bij iemand een grijze stip op te plakken. Als je beseft dat je bij God geliefd bent en je bent daar tevreden mee, blijven zowel de sterren als de grijze stippen niet op je plakken. Als je jezelf bij God aanvaardt weet, doen de grijze stippen van afwijzing niets bij jou. Mensen kunnen dan allerlei vuil zaad (roddels en laster) over je uitstrooien, maar het vindt geen goede voedingbodem in je hart, het landt gewoon niet bij je. Je mag het allemaal overgeven in de handen van jouw Heiland, Die ook de valse beschuldigingen en laster heeft (weg)gedragen op het kruis. Met Hem is het alles aan het kruis genageld en onschadelijk gemaakt. Christus heeft ons hierin een voorbeeld nagelaten, door het onrecht volmaakt waardig te dragen. Lees hiertoe maar eens 1 Petr.2:18-25. In de verzen 23-24 lezen we over de lijdende Borg: 'Die, als Hij gescholden werd, niet weder schold, en als Hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan Hem, Die rechtvaardig oordeelt; Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout; opdat wij, aan de zonden afgestorven zijnde, voor de gerechtigheid zouden leven; door Wiens striemen u genezen bent.'

Aan het kruis is het onkruid van de zonde tenietgedaan en is er een ruim veld geopend voor het reddend zaad van het Evangelie.

Als de negatieve gedachten eenmaal in de akker van je hart groeien, zal het verkeerde zaad zich daarop gaan vermenigvuldigen. Indertijd heeft Mark Virkler uit Buffalo, New York, de cursus 'Zuiver van hart' geschreven. Hij geeft daarin aan, dat hij in zijn eigen hart en leven als gelovige had ontdekt, dat ongeveer 80% van zijn denken negatief was: kritisch en aanklagend. Hij heeft op dit punt cursisten door testjes onderzocht. Het bleek dat zij ook 80% kritisch in hun denken waren. Dit gold ook voor voorganger John Arnott. Hij bemerkte dat veel mensen veroordelend spreken. 'Ze praten maar door over hetgeen waardoor ze verwond zijn.' John vervolgt: 'Op die manier zijn we dan bezig in die toestand van 80% van onze tijd, waarop onze gedachten ter beschikking van de vijand zijn.' Laten we ons (kerkelijk) leven hierin maar is grondig onderzoeken! Christenen die hoofdzakelijk kritisch denken kritisch zijn, stellen dus deze negatieve gedachten ter beschikking van de vijand. Dat is een zeer ernstige zaak! Deze negatieve gedachten worden geïnfiltreerd door het slangenzaad. Laten we geen slangenzaad bewaren en koesteren!

**Door negatief en kritisch denken
stellen wij hierin onze gedachten ter beschikking van de vijand**

Het boze zaad van gevoelens van afwijzing en van veroordeling, wat in ons hart is gezaaid, kan zich vermenigvuldigen en wordt dan door ons weer over anderen uitgestrooid.

11.11 Het zaad van recht en vergelding

Het is een zondige menselijke inslag geworden om te beschuldigen en anderen aan te klagen (in overeenstemming met satan, de aanklager der broederen). Het veroordelen van anderen is nogal eens geworteld in pijn en bitterheid. Als we daar mee bezig zijn geven we volgens Arnott 'aan de duivel een sleutel van ons huis.'

Geef de duivel geen sleutel van je huis

Het zoeken naar recht en vergelding brengt het stinkende vuil naar boven, maar de liefde dekt de overtredingen toe en zal veel zonden bedekken (1 Petr.4:8). In Jak.2:13 leren we dat de barmhartigheid roemt tegen (zegeviert over) het oordeel.

In Matth.18:23-35 lezen we de opmerkelijke gelijkenis van de onbarmhartige dienstknecht. Een koning handelt daarin zeer barmhartig met een dienaar die een enorme schuld bij hem had. Dit was 6000 maal het dagloon van een arbeider uit die tijd. De koning handelde met hem op het gebied van de genade en vergeving.... en schold hem de schuld kwijt.

Daarna greep deze slaaf een medeslaaf bij de keel, die hem 100 maal een dagloon schuldig was en zei: 'Betaal mij wat je schuldig bent!' De medeslaaf viel aan zijn voeten neer en zei: 'Heb geduld met mij, en ik zal u alles betalen. De meedogenloze slaaf wierp hem echter in de gevangenis, totdat hij de schuld zou hebben betaald. De koning was hier zeer vertoorn over en leverde hem de folteraars over, totdat hij zou betaald hebben al wat hij hem schuldig was (vers 34). In vers 35 leert Jezus ons verder: 'Alzo zal ook Mijn hemelse Vader u doen, indien gij niet van harte een ieder zijn broeder zijn misdaden vergeeft.'

De folteraars van zulke onbarmhartige misdadigers kunnen in dit leven kwellende demonen zijn, die werken met geselslagen van spijt, wroeging, angst en depressie. Counselor dr. Niel T. Anderson is oprichter van 'Free in Christ Ministries' en auteur van vele (pastorale) boeken. In zijn boek 'Vrijheid in Christus' heeft hij het over onvergevingsgezindheid. Hij verklaard ons: 'God zal Zelf ons overleveren aan 'de folteraars', als we anderen niet vanuit ons hart vergeven (Matth.18:34). Hij wil niet dat we vastgeketend blijven aan ons verleden. Ik geloof dat de grootste en makkelijkste toegang die satan heeft tot de kerk vandaag onze onvergevingsgezindheid is naar mensen die ons iets hebben aangedaan. Dat geldt in ieder geval wel voor duizenden van de mensen met wie ik heb mogen werken.

Als je seksueel misbruikt bent, heb je waarschijnlijk geworsteld met gedachten als: Ik kan die persoon nooit vergeven... of: Ik haat die persoon... of: Ik wil hem niet vergeven, maar ik wil dat hij net zoveel lijdt als hij mij heeft laten lijden. Satan is dan waarschijnlijk bezig je te folteren. 'Maar je weet niet hoe erg die persoon me verwond heeft,' zul je misschien zeggen. Dat klopt, maar op deze manier is deze persoon je nog steeds aan het verwonden.

Leer te vergeven

Vergeving is het middel waarmee we onszelf kunnen bevrijden van de misbruikers en mishandelaars. We moeten vergeven, zoals Christus ons heeft vergeven.'

We dienen als christenen absoluut een vergevingsgezinde houding te hebben. De Studiebijbel geeft aan: 'Vergeven zonder vergeten is geen vergeving van het hart. Het moet een waar genoegen voor een gelovige zijn een broeder of zuster die verkeerd heeft gehandeld, te vergeven.'

De onbarmhartige slaaf had de vrucht van genade en vergeving nog maar net mogen oogsten; hij had daarom toch ook zeker moeten zaaien met hetzelfde zaad en niet met het slangenzaad van recht en vergelding.

Als je niet kunt vergeven, zul je slangenzaad oogsten in je eigen leven

John Arnott kwam tot inkeer en vroeg: 'Mijn gebed is, Heere, ik zou graag helemaal herzien willen worden. Help me om tenminste 20% negatief en 80% positief te worden.' Satan komt op een occulte wijze als een dief in de nacht, om ons te beroven van positieve gedachten en het mooie in ons (geestelijk) leven kapot te maken. Arnott geeft ons door: 'Hij is altijd de aanklager, de vernietiger. Zijn doel is schuld, hopeloosheid, zonde en aanklacht voort te brengen. Als wij onze gedachten in krijgsgévangenschap willen brengen, hebben wij het nodig vrij te worden van de claims die de vijand heeft op onze levens. We lezen hierover in 2 Kor.10:4-5: 'Want de wapens van onze krijg zijn niet vleselijk, maar krachtig door God, tot neerwerping van de sterkten. Daar wij de overleggingen terneer werpen, en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus.'

We moeten in de geestelijke strijd krachtige wapens voor God gebruiken. Dat zijn wapens die krachtig zijn in Gods ogen. Door vleselijke wapens van de oude menselijke natuur kunnen geen goddeloze bolwerken en vestingen worden neergehaald. Deze vleselijke vestingen zijn zondige redeneringen, meningen en overwegingen (in het Grieks: 'logismoi'). Dat zijn in het verband van de tekst kritische en beschuldigende meningen van tegenstanders. De tegenstanders kwamen met menselijke negatieve gedachten, die zich tegen de kennis van God verzetten. Deze gedachten moet je door het geloof krijgsgévangen nemen en onderwerpen aan Christus. Aanvaard hierin Gods heilsplan door het geloof in Jezus Christus. Breng het alles onder de gehoorzaamheid van het geloof.

Onderwerp alle negatieve gedachten gelovig aan Christus

11.12 Loren Cunningham: 'Een zuiver hart'

Leerzame geschiedenis

De wereldwijd bekende Loren Cunningham, oprichter van Youth With a Mission (Jeugd met een Opdracht), heeft het inspirerende boek "Is dit echt van U, Heer?" geschreven. Loren is in 1935 geboren en kreeg op 13-jarige leeftijd al een

roeping vanuit Mark.16:15: 'Gaat heen in de gehele wereld en verkondigt het Evangelie aan de ganze schepping (aan alle creaturen).' Later liet de Heere hem zien dat 'golven van jonge mensen' over de wereld zouden gaan om het Evangelie uit te dragen.

In 1983 werden er al 15.000 vrijwilligers in kort verband door JmeO uitgezonden, om het Evangelie in woord en daad uit te dragen. Zij hadden toen 3800 fulltime medewerkers, een universiteit op Hawaiï, 113 permanente bases en 70 scholen in 40 verschillende landen. In 1982 ging het zendingsschip 'The Anastasis' (De Opstanding) voor JmeO de vaart in. In 1999 had Loren Cunningham persoonlijk alle 243 landen in de wereld bezocht en er het Evangelie gepredikt.

Loren benadrukt in zijn boek, dat op het gebied van geestelijke leiding niets zo belangrijk is als de relatie met Hem, Die de leider is. Als Hij leiding geeft, doet Hij dat vaak innerlijk, door Zijn Heilige Geest, 'met zachte stem', zodat alleen zij Hem verstaan, die een nauwe band met Hem hebben. Er is reiniging en zuivering van het hart nodig om Gods stem beter te leren verstaan en Hem onvoorwaardelijk te gehoorzamen.

Er is reiniging nodig om Gods stem beter te leren verstaan

Loren heeft dit zelf moeten ervaren, om daarna een bruikbaar vat voor de Heere te kunnen zijn.

Door de leiding van zijn kerkgenootschap, waar hij predikant was, werd hem niet toegelaten om ook jongeren uit andere kerkverbanden mee te nemen op zijn zendingstochten. Hij kon niet akkoord gaan met 'de kerkelijke spelregels', waarin hij niet meer speelruimte kreeg dan een team van 10-20 jongeren per jaar. Directeur Zimmerman had hem hierin voor de keus gesteld. Het speet deze man oprecht dat Loren door zijn keus de staf van deze moest organisatie verlaten. Loren wilde echter Gods leiding volgen en moest daardoor zelfs zijn predikantschap binnen zijn kerkverband opgeven. Na zijn ontslag voelde hij zich kapot en verward van binnen. Hij werd in zijn roeping afgewezen, maar wilde er geen negatieve gevoelens over hebben. Hij voegde er het zwijgen aan toe. Hij schrijft er verder over: 'Ik was vastbesloten niet opstandig te zijn... maar toch was er al een virus van bitterheid binnengeslopen.' Het speelde zich af in de plaats Springfield in de VS.

Laat je geloofsleven niet blokkeren door negatieve gevoelens

Tijdens zijn evangelisatiewerk in Nieuw Zeeland werd Loren echter op geestelijke wijze geblokkeerd. Hij werd door de Heere gedrongen om zich zeven dagen af te zonderen voordat hij zijn zendingswerk zou aanvangen. In het huis waar hij logeerde werd zijn hart door de God gezuiverd. Na de derde dag van zijn vastentijd vond de doorbraak plaats. Loren geeft aan: 'Het leek alsof ik geopereerd werd aan mijn ziel. Ik lag languit op de grond te wachten op God. Plotseling voelde ik het scherpe mesje in mijn geweten aan het werk gaan.' Het kwam in zijn hart: 'Herinner jij je Springfield?' Hij verhaalt ons verder: 'Sneller dan ik voor mogelijk had gehouden herinnerde ik me allerlei voorbeelden, waarin ik me een bepaald oordeel had gevormd of een bepaalde houding had aangenomen. Ik besepte hoe kritisch en bitter ik eigenlijk was tegenover de leiders van mijn denominatie, omdat zij de visie van

JmeO niet met me deelden... met name tegenover mijn broeder Thomas Zimmerman.'

Loren vervolgt: 'Al twee jaar (...) ging ik gebukt onder de pijn van hun afwijzing, en in stilte was ik mijn eigen kerkelijke achtergrond gaan ontkennen. Plotseling zag ik hoeveel tijd ik had verknoeid door te proberen mijzelf en mijn eigen ideeën te verdedigen. Die tijd was ten koste gegaan van het echte werk dat gedaan moest worden: met andere mensen over Jezus spreken.

In tranen vroeg ik God om vergeving. Van nu af aan wilde ik werkelijk positief spreken over mijn vroegere leiders. Ik kon weer dankbaar zijn, zowel voor hen als voor wat ik van hen had meegekregen. En als deze visie echt van God was, kon ik Hem die ook Zelf laten verdedigen. Terwijl ik daar op de groene vloerbedekking lag, wist ik dat God me had gehoord en vergeven.'

Daarna werd Loren ontdekt aan zijn trots. Hij beseftte hoeveel keer hij iets had gedaan of gezegd om erkenning van mensen te verwerven in plaats van die van God. De woorden van zijn moeder kwamen hem weer in de gedachten: 'Zoon, als je trots wordt, kan God je niet meer gebruiken...'

Waak ervoor dat trots je niet onbruikbaar maakt voor God

Ook de zonden in zijn gedachteleven kwamen hem voor de aandacht. Wat er in hem opkwam, bekende hij, terwijl hij God hierbij vroeg om hem te vergeven en hem te helpen om deze zonden de rug toe te keren.

Daarna schreef Loren een aantal brieven naar personen waar hij nog zaken in orde moest maken. Bovenaan het stapeltje brieven lag de envelop die was geadresseerd aan Springfield, Missouri, met daarin de brief: 'Beste broeder Zimmerman...'

Loren verklaart: Het was een bijna ondraaglijke opgave, maar die avond kroop ik onder de dekens met een gloednieuw gevoel van reinheid.'

Deze gebeurtenis betekende een positief keerpunt. Loren geeft ons door: 'Het is het punt dat ieder, die de stem van de Heere wil kunnen verstaan, moet passeren. We kunnen Hem veel beter horen als we tot Hem komen met een gereinigd hart. Het proces van bekentenis is er één dat nooit eindigt, maar ik had tenminste een begin gemaakt!'

Daarna is er door de jaren heen een rijke zegen gevolgd in het leven van Loren Cunningham en de organisatie Youth With A Mission.

11.13 Heb je vijanden lief

Wellicht heeft de duivel, als een dief in de nacht, weer eens een keer boze gedachten in je leven heeft gezaaid, je veld daarbij beschadigd en je van je geestelijk rust beroofd. Op allerlei onbewaakte ogenblikken kan hij binnenkomen. Hij maakt gebruik van negatieve omstandigheden en mensen die ons benadelen en veroordelen. Hij zaait op een wettische, rechthebbende wijze, om te vergelden. Als wij zijn benadeeld, veroordeeld en beschadigd, hebben wij de neiging om hen die kwetsen en kwellen wel eens betaald te zetten, om ze met gelijke munt terug te betalen. Als we willen leven vanuit de het leven en denken van Jezus Christus, moeten wij dit zeker niet doen! Wij behoren onze vijanden juist lief te hebben... en dienen te leven vanuit de principes van de Bergrede (Matth.5-7).

Pas op voor 'energie slurpende wonden'

Het is opvallend dat er veel geestelijke en psychische problemen blijven bestaan in de christelijke gemeenten. Dit kan staan het welzijn van de slachtoffers en hun directe omgeving in de weg. John Arnott heeft het over 'energie slurpende wonden'. Hij verklaart in een artikel over het belang van vergeving: 'Ik ben meer dan 17 jaar voorganger geweest. Eén ding heb ik in die tijd ontdekt en dat is dat verwondingen en verwoestingen in mensenharten en levens veel energie en ruimte wegzuigen. De mensen hebben zoveel energie nodig enkel en alleen om te proberen de dag door te komen, dat er weinig overblijft om aan anderen te kunnen geven.' En dit is nu juist de bedoeling van de duivel: om de gelovigen zoveel mogelijk op geestelijk gebied te verlammen, zodat ze geen afbreuk kunnen doen aan zijn rijk, en anderen geen geluk kunnen geven.

11.14 Het zaad van genade en vergeving

We moeten leren om niet te zaaien met het zaad van recht en vergelding, maar met het zaad van genade en vergeving. Want wat wij zaaien zullen wij ook oogsten. John Arnott merkt op: 'Er wordt veel energie gestopt in het vasthouden van onze boosheid, pijnen en vrezes, die ons terneer drukken.' Hij geeft aan dat, als we leven vanuit genade en barmhartigheid en anderen vergeven, wij zullen bemerken dat Zijn juk zacht is en Zijn last licht.

John Arnott heeft geleerd: 'Recht is goed, maar genade is beter.' Hij verklaart ons: 'Als je gerechtigheid wilt, raak je betrokken in dezelfde regels. Het is de wet van God en het is goed en eerlijk, maar het is ook de arena waarin satan volop verkeert. Hij is de meester-officier van justitie, de meester-aanklager. Het probleem is dat niemand van ons enige hoop voor de eeuwigheid kan hebben, als we alles ontvingen wat we verdienen. Er is echter een plaats waar satan je niet kan volgen om je aan te klagen. Dat is de plaats van de genade van de Heere Jezus Christus, de plaats van genade, liefde en vergeving. Het is een hogere en betere plaats. Als we leven in genade en vergeving, dan kan satan ons daar niet volgen.'

Het is begrijpelijk dat de duivel niets weet van genade en vergeving; deze weg is namelijk voor hem afgesloten. Hij wil wraak uitoefenen... dat is de enige manier dat hij zich kan laten gelden. De duivelen geloven dat God een enig God is, en zij sidderen (Jak.2:19).

Zaai niet het zaad van recht en vergelding, maar van liefde en vergeving

Als we zaaien met het zaad van recht en vergelding, hebben we kans dat onze tegenstanders ook hun recht proberen te halen. Wat wij hen vergelden, zullen ons terug willen vergelden. Jezus leert ons in Matth.5:11: 'Zalig bent u, als u de mensen smaden, en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken, om Mijnentwil.' In Matth.5:23-26 gaat het erover dat je jezelf met je broeder moet verzoenen (terwijl hij wat tegen je heeft) en dat je welgezind moet zijn jegens je tegenpartij. Als iemand een ander met de rug van zijn hand op de rechterwang sloeg (Matth.5:39) werd dit door de Joden als één van de ergste beledigingen beschouwd. Toch behoort je als christen geen weerstand te bieden aan zulk een onrecht, maar de andere wang toe

te keren. De Studiebijbel verklaart hierbij dat Jezus hier niet een beter rechtsprincipe eist, maar een houding... die alle rechtspraak overbodig maakt.

In Matth.5:44-45a houdt Jezus ons voor: 'Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wel aan hen, die u haten; en bidt voor hen, die u geweld doen, en die u vervolgen. Zodat u kinderen zult zijn van uw Vader, Die in de hemelen is.' In de Goed Nieuws Bijbel staat er: 'Dan pas zult u echte kinderen zijn.' Dan mag je het werkelijk laten zien dat je Jezus navolgt en dat je zaait met het zaad van liefde en vergeving.

11.15 Heidi Baker: 'Door liefde gedreven'

Leorzame geschiedenis

Zendinge Heidi Baker heeft door Gods genade veel zegen mogen uitdelen in Mozambique. Ze heeft met haar organisatie daar al duizenden (wees)kinderen geholpen en opgevangen. Daarbij zijn er ook duizenden kerken gesticht. God doet daar zeer opmerkelijke wonderen. Zij doet er verslag van in haar boek 'Door liefde gedreven'. Hierin beschrijft ze het zendingswerk naar de principes van de Bergrede. Ze heeft 'door de liefde van Christus gedreven' in liefde mogen zaaien. Door veel beproevingen heen heeft ze ook een rijke oogst meegemaakt, een oogst die door Gods genade in Mozambique steeds groter wordt.

Laat je motiveren en aansporen door de liefde van Jezus Christus

De ervaring heeft haar geleerd om in moeilijke omstandigheden, waarin je wordt bedreigd en vervolgd, te reageren in de tegenovergestelde geest.

Hoe kun je blijven liefhebben te midden van pijn en vergeven te midden van boosaardigheid? Heidi geeft aan dat de vreugde van God de haar kracht is (Neh.8:10). Ze laat ons verder weten in het hoofdstuk 'Gelukkig de vrede-stichters': 'Dat moeten we niet vergeten, vooral als de strijd hevig wordt. De afgelopen anderhalf jaar is veruit de moeilijkste tijd van mijn leven geweest. Vrienden en baby's zijn gestorven; er is ziekte geweest, overstromingen, emotionele trauma's, enorme financiële noden, grote verliezen van bezittingen, bedreiging van ons leven, laster en verraad. Maar hoe moeilijker het wordt, hoe sterker we onze blik richten op die prachtige, volmaakte prijs: Christus Jezus. Altijd weer is Hij het allemaal waard.'

Heidi maakte met de kinderen in het christelijke kinderdorp in het zuiden van Mozambique vooral in 1996-1997 aangrijpende vervolgingen mee. De regering schreef zeven lasterende leugens over hen en beschuldigde hen van allerlei misdaden. Het kindercentrum moest worden ontruimd en honderden hulpbehoevende kinderen moesten ze noodgedwongen aan de zorg van de Heere overlaten. De kinderen bleven standvastig in het christelijk geloof, ondanks de bedreigingen van de atheïstische regeringsambtenaren.

Heidi verhaalt ons verder: 'Onze wapens zijn een vast geloof, zachtmoedigheid, vrede, geduld en een liefde die onweerstaanbaar is. In Hem kunnen we nooit verliezen. Als we voor de lage weg kiezen – de enige weg – verliezen we nooit. Als we in de tegenovergestelde geest reageren – oorlog bestrijden met liefde, haat bestrijden met vergeving en kwaad terugbetalen door goed te doen – dan winnen we

altijd. De Bergrede kan op geen enkel punt worden verbeterd. Als wij Jezus' voetsporen volgen naar het kruis – de weg van treuren, zachtmoedigheid, genade, nederigheid, honger, dorst en vrede stichten – dan worden we echt gezegend. God keert in Zijn liefde alles om!

Reageer met liefde op haat en tegenstand

Ze laten ons weten over het positieve vervolg: 'God heeft ons geloof beloond en wij hebben nu in Pemba een eigen terrein dat meer dan zeven keer zo groot is als wat we in 1997 kwijt geraakt waren. Jaren later hebben dezelfde overheidsambtenaren, die ons destijds vervolgden en onze kinderen afranselden, ons bedankt dat we in het land zijn gebleven.'

11.16 Het Vrouwenzaad en het Evangelie

Jezus heeft Zichzelf uit liefde opgeofferd. Het zaad van recht en vergelding werd bij Hem als het ware geoogst. Je kunt dit onder meer lezen in Jesaja 53. In vers 10 lezen we: '... Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien.' Het zondige zaad van de slang heeft vanaf de zondeval de wereld en de mensen vervuld met onkruid. Tegen dit onkruid was geen goed kruid gewassen. In het zaad van het reddend Evangelie zit ook de genade en de vergeving. Vergeven betekent eigenlijk 'ver-wèg-geven'. De zonde wordt bij vergeving weggegeven aan de Heere Jezus.

Het Lam van God neemt de zonde van de wereld weg

Hij neemt als het Lam van God de zonde van de wereld weg. Letterlijk staat er in Joh.1:29: ; Zie, het Lam van God, Dat de zonde der wereld wegneemt!' Het Griekse woord 'airō' heeft hier de algemene strekking van 'uit de weg ruimen', 'wegdoen'. Hij werd op aarde tot zonde gemaakt, terwijl Hij geen zonde heeft gedaan, maar volledig onschuldig was. David geeft aan in Ps.69:5, dat hij zonder oorzaak wordt gehaat en moest weergeven wat hij niet geroofd had. In vers 2 van de berijmde Psalm zingen we:

'Men eist van mij, daar ik m' onschuldig ken,
't geroofde weer; 'k moet voor voldoening zorgen.'

Dit geldt zeker voor het onschuldige Lam van God.

Satan heeft de wereld onrechtmatig toegeëigend en vervuld met het boze zaad. Hij heeft zich als een rover van Gods bezit en eer opgesteld. Zijn geestelijk zaad, de door hem geïnspireerde zondaren, hebben hem hierin nagevolgd. Jezus zei tegen de ongelovige Joden in Joh.8:44: 'U bent uit de vader de duivel, en wilt de begeerten van uw vader doen.' Je ziet hierin dat de duivel het wettische zaad van recht en vergelding in hun harten had gezaaid. Het kwaad werd bij de Joden zo vermenigvuldigd dat ze uiteindelijk met de wet in de hand om vergelding schreeuwden. We lezen in Joh.19:7 dat de Joden Pilatus antwoordden: 'Wij hebben een wet, en naar onze wet moet Hij sterven, want Hij heeft Zichzelf Gods Zoon gemaakt.'

Tegenover het wettische zaad van recht en vergelding is er het bevrijdende Evangeliezaad van liefde en vergeving

Jezus heeft, als het Zaad van de vrouw, satan en zijn onrustzaaiers overwonnen door zijn offer aan het kruis. Hij is de grote Rustaanbrenger, de Silo. We lezen zo heerlijk in Jes.53:5: 'Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.' Zodoende heeft Hij een ruim veld geopend op de aarde, een toebereide aarde, waar het zaad van het Evangelie rijke vrucht mag voortbrengen.

Hij spreekt in Joh.4:35 het nog steeds actuele woord: 'Heft uw ogen op en aanschouwt de landen; want zij zijn alreeds wit om te oogsten.' Het geluid van het Evangelie is door de eeuwen heen over de gehele aarde uitgegaan, en de woorden van de Evangeliepredikers tot het einde der wereld (Rom.10:18). De gelovigen behoren te leven vanuit het leven van de genade en de vergeving. Zij zijn niet onder de wet, maar onder de genade (Rom.6:14). 'Staat dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet opnieuw met het juk van de dienstbaarheid bevangen' (Gal.5:1). Wat in Christus kracht heeft is de genade, door de liefde werkende (Gal.5:6). Wij zijn tot vrijheid geroepen... om elkaar door de liefde te dienen (Gal.5:13). Lees hier meer over in de Galatenbrief!

Het Evangeliezaad van liefde en vergeving in Jezus Christus moet ruim worden uitgestrooid in de wereld

Gelovigen moeten het Evangeliezaad van Gods liefde en vergeving in Jezus Christus ruim uitstrooien in de wereld. Zij mogen ook als arbeiders ingaan in de oogst. Het is hierbij heerlijk om te weten dat God Zelf de oogst en de rijke vrucht geeft. We lezen hierover in Jes.55:10-11: 'Want gelijk de regen en de sneeuw van de hemel neerdaalt, en derwaarts niet weerkeert; maar doorvochtigt de aarde, en maakt, dat zij zal voortbrengen en uitspruiten, en zaad zal geven de zaaier, en brood de eter; also zal Mijn Woord, dat uit Mijn mond uitgaat, ook zijn, het zal niet ledig tot Mij weerkeren; maar het zal doen, wat Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen, waartoe Ik het zal zenden.'

Waar God Zijn Woord zendt, zal het voorspoedig zijn